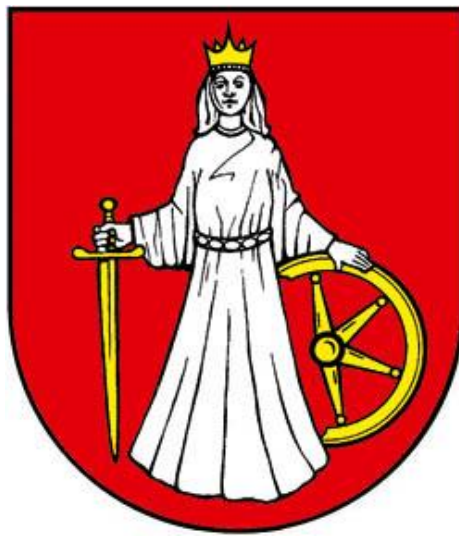

NÁVRH

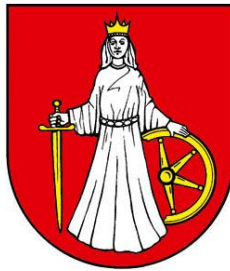
OBEC

VEĽKÁ LOMNICA

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
2025 – 2031**

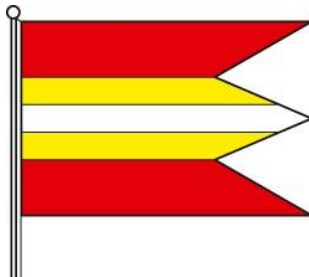

**Komunitný plán sociálnych služieb obce Veľká Lomnica na roky
2025-2031**

bol schválený Obecným zastupiteľstvom vo Veľkej Lomnici

dňa ..... uznesením č. ....

OBSAH

ZOZNAM MÁP, TABULIEK A GRAFOV	5
ZOZNAM SKRATIEK.....	7
ÚVOD.....	8
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA.....	9
1.1 ČO JE KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE	9
1.2 ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	9
1.3 VÝHODY, PRINCÍPY A PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	9
1.4 PRÁVNY RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	10
1.5 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	12
1.6 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021 – 2030	12
1.7 DRUHY A FORMY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	13
1.8 VZŤAH KOMUNITNÉHO PLÁNU K NADRADENÝM DOKUMENTOM	14
2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA.....	16
2.1 POČET OBYVATEĽOV A POHYB OBYVATEĽSTVA	16
2.2 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV PODĽA POHLAVIA A VEKU.....	20
2.3 NÁRODNOSTNÁ A KONFESIONÁLNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA.....	23
2.4 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA A ŠKOLSTVO	24
2.5 NEZAMESTNANOSŤ	26
2.6 ZDRAVOTNÍCTVO	31
2.7 BEZPEČNOSŤ V OBCI.....	32
2.8 BÝVANIE	33
3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI	42
3.1 VEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	42
3.2 NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	44
3.3 AKTIVITY OBCE VEĽKÁ LOMNICA A INÝCH SUBJEKTOV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI (MIMO PÔSOBNOSTI ZÁKONA O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH)	46
3.4 POŽIADAVKY PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	48
4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	50
4.1 CIEĽOVÉ SKUPINY.....	50
4.2 CIELE A PRIORITY, DOPLNKOVÉ OPATRENIA.....	51
5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU.....	60
5.1 HARMONOGRAM REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU VRÁTANE URČENIA FINANČNÝCH PODMIENOK	60
5.2 MONITORING PLNENIA A SPÔSOB KAŽDOROČNÉHO VYHODNOCOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU, VRÁTANE PODMIENOK A SPÔSOBU JEHO ZMENY A AKTUALIZÁCIE	69

ZÁVER	70
PRÍLOHY	71
Zoznam informačných zdrojov	71

Návrh

Zoznam máp, tabuliek a grafov

Mapy:

Mapa 1: Obytné koncentrácie rómskeho obyvateľstva v obci.....	36
---	----

Tabuľky:

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva Veľkej Lomnice	19
Tabuľka 2: Vývoj vybraných parametrov vekovej štruktúry obyvateľstva	21
Tabuľka 3: Vývoj počtu a podielu osôb podľa vybraných vekových skupín	22
Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	23
Tabuľka 5: Rómske obyvateľstvo v obci Veľká Lomnica podľa rôznych zdrojov	23
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	24
Tabuľka 7: Vývoj počtu detí/žiakov v ZŠ s MŠ Veľká Lomnica.....	26
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci	27
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2024	27
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2024	30
Tabuľka 11: Počet a štruktúra UoZ znevýhodnených podľa § 8 zákona č. 5/2004 Z. z.	31
Tabuľka 12: Počet realizovaných priestupkových konaní v obci v období 2020-2024.....	32
Tabuľka 13: Počet domov podľa typu domu	34
Tabuľka 14: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	34
Tabuľka 15: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	34
Tabuľka 16: Byty podľa obytných miestností	34
Tabuľka 17: Domy podľa obdobia výstavby	35
Tabuľka 18: Zmeny v počte a podiele rómskeho obyvateľstva za ostatných 5 rokov.....	37
Tabuľka 19: Zmeny v distribúcii obyvateľstva a obložnosti obydli za ostatných 5 rokov.....	38
Tabuľka 20: Zmeny v početnosti obyvateľov a obydli v rómskych koncentráciách podľa jednotlivých typov obydli	41
Tabuľka 21: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Veľká Lomnica v období 2020-2024	44
Tabuľka 22: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce.....	49
Tabuľka 23: Ciele a priority rozvoja podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb a určenia finančných podmienok.....	52
Tabuľka 24: Určenie merateľných ukazovateľov na zhodnotenie plnenia cieľov	54
Tabuľka 25: Doplnkové aktivity stratégie rozvoja	56
Tabuľka 26: Harmonogram realizácie sociálnych služieb s určením kapacity sociálnych služieb, personálnych a prevádzkových podmienok.....	60
Tabuľka 27: Predpokladané finančné náklady obce na poskytovanie sociálnych služieb.....	63
Tabuľka 28: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb.....	65
Tabuľka 29: Harmonogram realizácie doplnkových aktivít vrátane predpokladaných finančných nákladov na ich realizáciu	66

Grafy:

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Veľká Lomnica.....	16
Graf 2: Medziročité prírastky / úbytky obyvateľstva.....	17
Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024.....	18
Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024	18
Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024.....	19
Graf 6: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva k 31.12.2015 a k 31.12.2024.....	21

Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	25
Graf 8: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2015-2024 (k 31.12.)	27
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2024	28
Graf 10: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2024	28
Graf 11: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2024	29

Návrh

Zoznam skratiek

ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	PSK	Prešovský samosprávny kraj
AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
CISZS	Centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	TP	Terénny pracovník
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb	TSP	Terénna sociálna práca Terénny sociálny pracovník
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ŤZP	Ťažko zdravotne postihnutý
MRK	Marginalizovaná rómska komunita	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MŠ	Materská škola	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
NPRSS	Národné priority rozvoja sociálnych služieb	VÚC	Vyšší územný celok
p.b.	Percentuálny bod	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Návrh

ÚVOD

Oblasť sociálnej politiky významne ovplyvnil proces decentralizácie a reformy verejnej správy, čo sa prejavilo prechodom rozsiahlych kompetencií na miestnu samosprávu. Mestá a obce sa tak stali významným realizátorom sociálnej politiky a od miestnej samosprávy v súčasnosti vo veľkej miere závisí rozsah, podmienky a v neposlednom rade kvalita poskytovaných sociálnych služieb. Sociálne služby sú teda súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudskoprávny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitný plán sociálnych služieb (ďalej aj „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov obce.

Komunitný plán obce Veľká Lomnica pozostáva z piatich nosných kapitol. Prvá kapitola pod názvom „Teoretické východiská komunitného plánovania“ sa venuje teoreticko-metodologickým aspektom komunitného plánovania (definície, proces plánovania, legislatívne východiská, rozvoj sociálnych služieb na úrovni štátu a pod.).

Druhá kapitola („Demografická a sociálna analýza“) skúma socio-demografické charakteristiky obyvateľstva obce. Tretia kapitola analyzuje aktuálne poskytované sociálne služby v obci a potreby v oblasti sociálnych služieb tak u existujúcich prijímateľov, ako aj u širokej verejnosti.

Štvrtá kapitola („Stratégia rozvoja sociálnych služieb“) definuje ciele a priority obce v rámci poskytovania sociálnych služieb smerom do budúcnosti, ako aj ich merateľné ukazovatele. Keďže významnou súčasťou komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti (obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia), sú rôzne sociálne aktivity, táto kapitola definuje aj doplnkové aktivity v sociálnej oblasti (mimo sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách), ktoré chce samospráva obce realizovať v záujme komunitného rozvoja, sociálnej inklúzie a zlepšovania sociálnej situácie miestnych obyvateľov.

Piata kapitola sa následne venuje implementačným aspektom komunitného plánu – definuje časový plán realizácie jednotlivých opatrení, odhaduje predpokladané finančné náklady, ktoré bude musieť obec vynaložiť zo svojho rozpočtu na realizáciu jednotlivých sociálnych služieb a doplnkových aktivít, ako aj spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

1.1 Čo je komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

1.2 Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Tá môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotlivec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj široká verejnosť. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

1.3 Výhody, princípy a podstata komunitného plánovania

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy

zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie **princípy** komunitného plánovania sú:

- *princíp triády*, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- *princíp rovnosti*, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- *princíp skutočných potrieb*, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- *princíp kompetencie účastníkov*, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

1.4 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrváva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),

- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách v § 80 upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:

- sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
- opatrovateľskej služby,
- prepravnej služby,
- odľahčovacej služby,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- terénnej sociálnej služby krízovej intervencie

a zriaďovať a zakladať nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné

právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

1.5 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,
- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb (NPRSS) v zmysle zákona o sociálnych službách vypracúva a zverejňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vydalo ministerstvo v marci 2021. Cieľom a účelom NPRSS je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Účelom dokumentu pod názvom Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období (NPRSS 2021 – 2030).

Predpoklady pre rozvoj sociálnych služieb:

Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 – 2030 bude nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike

- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb:

Slovenská republika si v kontexte rozvoja sociálnych služieb v období 2021 – 2030 zadefinovala nasledovné **národné priority**:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

1.7 Druhy a formy sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§12) tieto **druhy sociálnych služieb**:

A – SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
  - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
  - 2.2. integračné centrum,
  - 2.3. komunitné centrum,
  - 2.4. nocľaháreň,
  - 2.5. útulok,
  - 2.6. domov na polceste,
  - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B – SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C – SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
  - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,

- 1.2. zariadenie pre seniorov,
- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
- 1.4. rehabilitačné stredisko,
- 1.5. domov sociálnych služieb,
- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D – SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E – PODPORNÉ SLUŽBY

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§13) tieto **formy sociálnych služieb**:

- **Ambulantná forma** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **Terénna forma** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí,
- **Pobytová forma** v zariadení – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba,
- **Iná forma** – poskytuje sa najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

1.8 Vzťah komunitného plánu k nadradeným dokumentom

Komunitný plán sociálnych služieb sa v zmysle § 83 ods. 2 zákona o sociálnych službách vypracúva na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. V súčasnom období sú platné **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030**, v ktorých sú zadefinované 4 národné priority na nasledovné obdobie (pozri kap. 1.6). Kľúčovú úlohu v otázke systémového riešenia „fungovania“ sociálnych služieb na území Slovenskej republiky má predovšetkým štát, a to najmä prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a zákonodarného zboru (realizácia potrebných štrukturálnych zmien v oblasti sociálnych služieb, nastavenie legislatívy, spôsobu a podmienok financovania sociálnych služieb, povinností, zodpovedností a pod.). Samozrejme, v súčinnosti s participujúcimi subjektmi, medzi ktoré patria aj obce a mestá.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Veľká Lomnica svojou štruktúrou, analýzami a zadanou stratégiou nadväzuje najmä na Národnú prioritu 1 (Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb) a Národnú prioritu 4 (Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb). Realizovanými analýzami zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb a na základe týchto výsledkov určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Napriek tomu, že žiadny predpis takúto povinnosť explicitne neustanovuje, mal by KPSS (okrem súladu s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb) zároveň byť v súlade aj s Programom rozvoja obce, vypracovaným podľa § 8 alebo § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov (z dôvodu, že KPSS sa zameriava „len“ na sociálne služby, ako jednu z mnohých súčastí fungovania spoločnosti, pričom program rozvoja obce rieši problematiku rozvoja svojho územia komplexne). Obec Veľká Lomnica má aktuálne platný **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica na roky 2023-2027** (ďalej aj „PHSR 2023-2027“). Tento dokument sa zaoberá sociálnymi službami v analytickej časti. Ďalej, v ďalších častiach dokumentu, je zadaná Priorita 2.3: Služby obce a v rámci nej Opatrenie 2.3.2: Sociálne služby. KPSS obce Veľká Lomnica je plne v súlade so spomínanou prioritou a opatrením PHSR obce 2023-2027.

Návrh

2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú alebo v budúcnosti môžu byť pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb (či už z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability) do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

2.1 Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Počet obyvateľov obce už od roku 1993 takmer nepretržite rastie (okrem jedného medzročného poklesu v roku 2011). Za takmer tri dekády sa počet obyvateľov Veľkej Lomnice zvýšil o 72 % (z 3 187 na 5 488).

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Veľká Lomnica

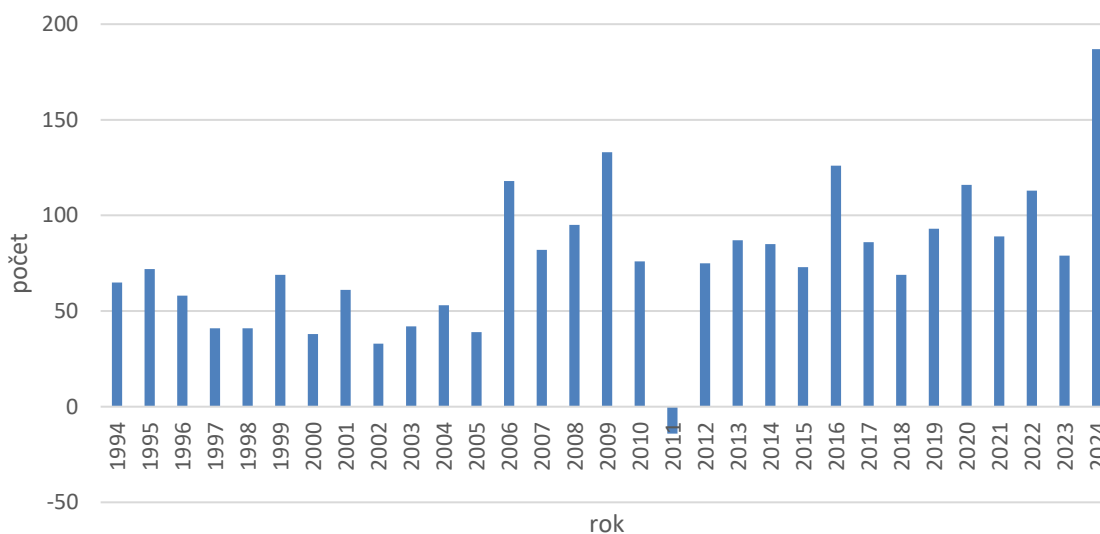

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V ostatných cca 10 rokoch sa pritom dynamika rastu ešte zvyšuje. Najnižšiu dynamiku rastu mala obec na prelome miléníí, kedy sa počty obyvateľov medzročne zvyšovali cca o 30-60 osôb. Neskôr sa však dynamika rastu začala zvyšovať, pričom v ostatných 10 rokoch každý rok v obci pribudne cca 70-130 osôb (extrémny prírastok obec zaznamenala v roku 2024 – o 187 osôb).

Graf 2: Medziročné prírastky / úbytky obyvateľstva

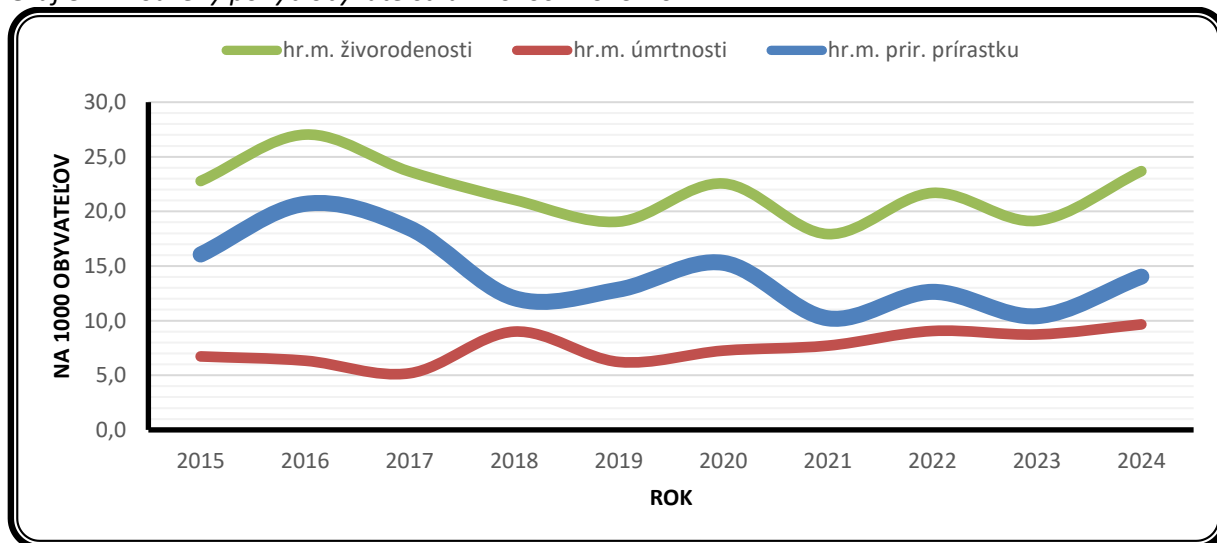

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Dôvodom dynamického rastu počtu obyvateľov je najmä výrazne kladná bilancia prirodzeného pohybu. Táto kladná bilancia je výsledkom kombinácie nadpriemerných hodnôt natality a podpriemerných hodnôt mortality, ktoré obec vykazuje. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za posledných 10 rokov bola vo Veľkej Lomnici veľmi vysoká – až 21,9 ‰. Pre porovnanie, v okrese Kežmarok sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 14,4 ‰, v Prešovskom kraji 11,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 9,0 ‰. Naproti tomu, priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery úmrtnosti za posledných 10 rokov bola vo Veľkej Lomnici nízka – len 7,6 ‰. V okrese Kežmarok dosiahla hr. m. úmrtnosti v roku 2023 úroveň 7,6 ‰, v Prešovskom kraji 8,5 ‰ a v Slovenskej republike úroveň 10,0 ‰.

Prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov každoročne rýchlo rastie. Každý rok bola bilancia prirodzeného pohybu kladná, záporná nebola za ostatných 10 rokov ani raz. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od 10,2 ‰ v roku 2021 po 20,7 ‰ v roku 2016. Prirodzenými populačnými procesmi teda v obci dochádzalo k výraznému prírastku počtu obyvateľov.

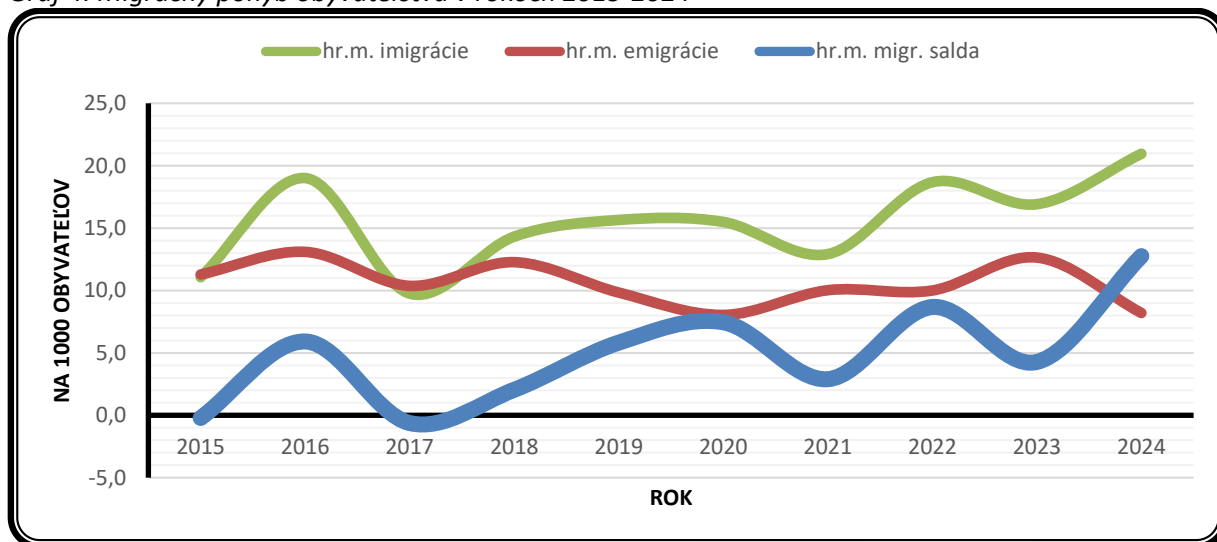
Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Aj bilancia migračného pohybu je v obci veľmi pozitívna (hoci už nie v takej miere ako bilancia prirodzeného pohybu). Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 15,5 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 78,7 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 10,6 ‰ (v priemere 53,2 vystahovaných osôb ročne). Kladné migračné saldo obec v ostatných 10 rokoch zaznamenala až 8x, len 2x bolo migračné saldo záporné (v rokoch 2015 a 2017). Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je priaznivý.

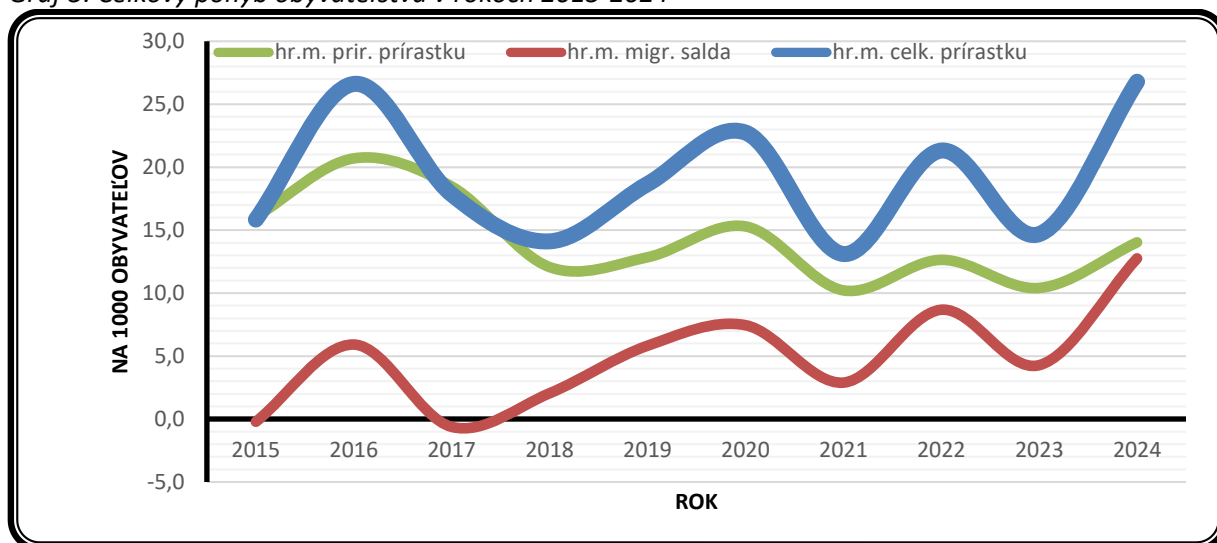
Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Vývoj početnosti obyvateľstva v obci Veľká Lomnica možno hodnotiť výrazne pozitívne. Obec v ostatných 10 rokoch každoročne zaznamenáva kladnú bilanciu celkového pohybu obyvateľstva. Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas celého hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa každý rok narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov každoročne rástol. Podobne, aj hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo). Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je výrazný celkový prírastok obyvateľov obce Veľká Lomnica. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť pozitívne (keďže počet obyvateľov z dlhodobého aj strednodobého hľadiska rastie).

Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2015-2024

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Sumárny prehľad charakteristík stavu a pohybu obyvateľstva obce za posledných 10 rokov poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva Veľkej Lomnice

Ukazovateľ / rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyvateľov (k 31.12.)	4609	4735	4821	4890	4983	5099	5188	5301	5380	5488
Živonarodení	105	128	114	103	95	115	93	115	103	130
Zomrelí	31	30	25	44	31	37	40	48	47	53
Bilancia prirodzeného pohybu	74	98	89	59	64	78	53	67	56	77
Prisťahovaní	51	90	47	70	78	79	67	99	91	115
Vysťahovaní	52	62	50	60	49	41	52	53	68	45
Migračné saldo	-1	28	-3	10	29	38	15	46	23	70
Bilancia celkového pohybu	73	126	86	69	93	116	68	113	79	147

Ukazovateľ / rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hr.m. živorodenosti (‰)	22,8	27,0	23,6	21,1	19,1	22,6	17,9	21,7	19,1	23,7
Hr.m. úmrtnosti (‰)	6,7	6,3	5,2	9,0	6,2	7,3	7,7	9,1	8,7	9,7
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	16,1	20,7	18,5	12,1	12,8	15,3	10,2	12,6	10,4	14,0
Hr.m. imigrácie (‰)	11,1	19,0	9,7	14,3	15,7	15,5	12,9	18,7	16,9	21,0
Hr.m. emigrácie (‰)	11,3	13,1	10,4	12,3	9,8	8,0	10,0	10,0	12,6	8,2
Hr.m. migračného salda (‰)	-0,2	5,9	-0,6	2,0	5,8	7,5	2,9	8,7	4,3	12,8
Hr.m. celkového prírastku (‰)	15,8	26,6	17,8	14,1	18,7	22,7	13,1	21,3	14,7	26,8

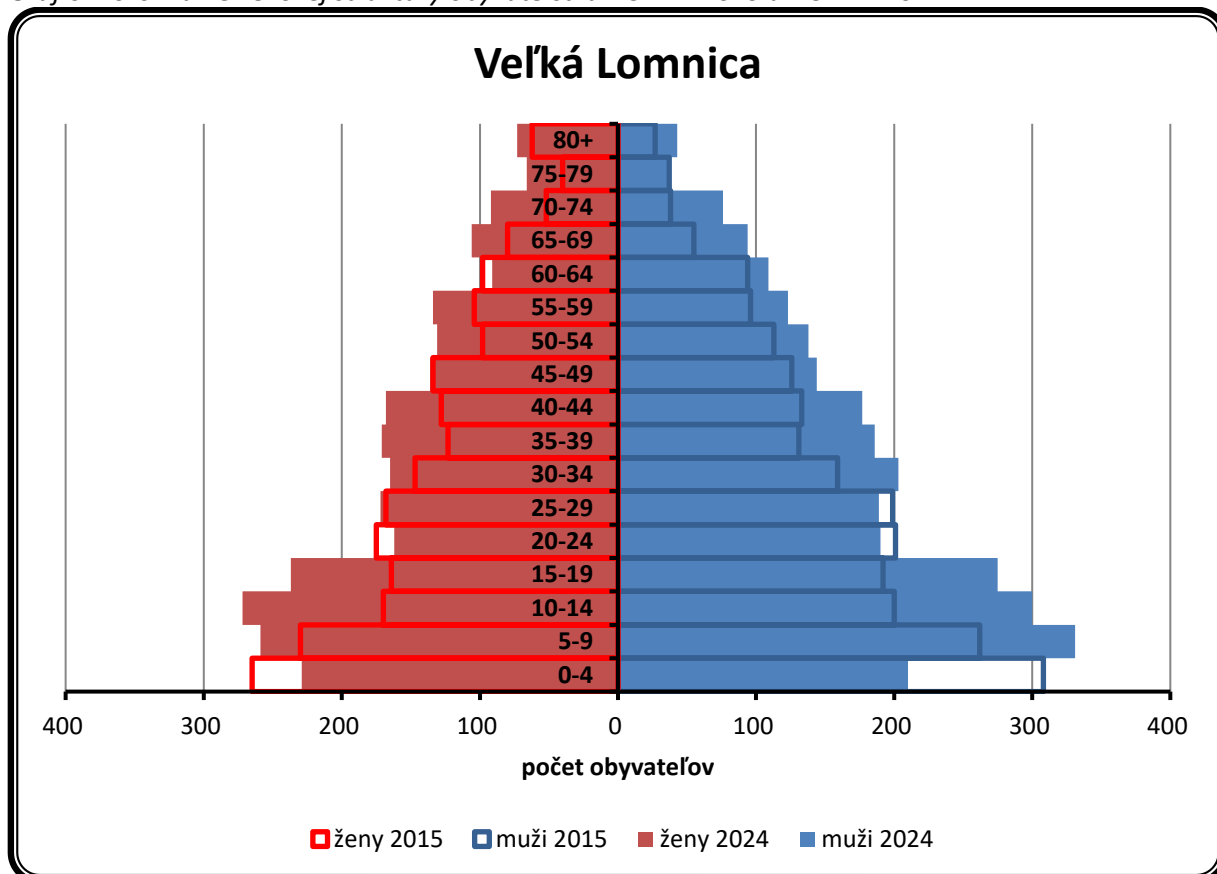
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, dáta za r. 2024: obecný úrad, vlastné prepočty

2.2 Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Početnosť obyvateľov v jednotlivých vekových kategóriách znázorňuje veková pyramída. Pomocou vekovej pyramídy možno k určitému dátumu graficky znázorniť zastúpenie jednotlivých vekových kategórií populácie, rozdelených na mužov a ženy. Na základe tvaru vekovej pyramídy možno skonštatovať, aký typ populácie sa v obci v danom konkrétnom čase nachádza – či progresívny, stacionárny alebo regresívny.

Veková pyramída obyvateľstva Veľkej Lomnice ukazuje, že **v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza prechodný typ medzi progresívnym a stacionárnym typom populácie**, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) mierne prevažuje nad početnosťou poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 1 601 k 1 312 k 31.12.2024). Ako vidieť z grafu, za ostatných 10 rokov obec smeruje od progresívneho k stacionárnemu typu populácie (keďže prevahe predreprodukčnej zložky nad poreprodukčnou zložkou sa postupne znižuje). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Veľkej Lomnice majú vekové skupiny (podľa poradia) 5-9 ročných (590 obyvateľov), 10-14 ročných (572) a 15-19 ročných (512 obyvateľov). K 31.12.2024 tu spomedzi 5 488 obyvateľov žilo 1 601 detí do 14 rokov a 586 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 5 488 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 2 824 mužov a 2 664 žien. V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) **pozvoľna rásť**.

Graf 6: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva k 31.12.2015 a k 31.12.2024

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Aj obyvateľstvo Veľkej Lomnice starne, avšak výrazne pomalšie ako priemer SR. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva obce sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 30,59 na 31,50 rokov. To znamená, že v obci sa priemerný vek za ostatných 10 rokov zvýšil „len“ o 0,91 roka, zatiaľ čo v SR to bolo až o 2,04 roka. V porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci výrazne mladšie obyvateľstvo, nakoľko priemerný vek vo Veľkej Lomnici v roku 2023 bol 31,50 rokov, pričom v SR to bolo až 41,91 rokov.

Počet seniorov na 100 detí vo veku do 14 rokov sa v obci zvyšuje (čo je negatívny trend), avšak oveľa pomalším tempom, ako v SR. Index starnutia obyvateľstva obce Veľká Lomnica, ktorý vyjadruje pomer poproduktívneho obyvateľstva k predproduktívnemu, dosiahol v roku 2023 hodnotu 32,2. To znamená, že na 100 detí do 14 rokov pripadá v obci cca 32 osôb v poproduktívnom veku (kým v roku 2014 to bolo len cca 27 osôb). V prípade SR však index starnutia v roku 2023 dosiahol hodnotu až 114,8. Je teda nutné skonštatovať, že hoci je v obci vývoj negatívny, nie je ani zďaleka taký negatívny, ako je tomu v rámci priemeru SR.

Tabuľka 2: Vývoj vybraných parametrov vekovej štruktúry obyvateľstva

Ukazovateľ	Územie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Priemerný vek (rok)	Veľká Lomnica	30,59	30,58	30,53	30,73	30,80	31,02	31,27	31,41	31,38	31,50
	SR	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62	41,91
Mediánový vek (rok)	Veľká Lomnica	26,6	26,7	26,8	27,1	27	27,4	27,7	28,2	28,2	28,1
	SR	39,0	39,4	39,8	40,2	40,6	41,0	41,4	41,8	42,2	42,6

Index starnutia	Veľká Lomnica	27,1	27,3	26,9	28,2	28,2	29,3	30,9	30,6	31,1	32,2
	SR	91,2	94,2	97,0	99,4	101,9	104,8	107,3	108,3	111,0	114,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Z hľadiska produktivity možno obyvateľstvo rozdeliť do 3 základných skupín: na predproduktívne obyvateľstvo (0 – 14 rokov), produktívne obyvateľstvo (15 – 64 rokov) a poproduktívne obyvateľstvo (65+ rokov). Zvyšovanie, resp. znižovanie počtu obyvateľov v niektorej z týchto 3 skupín môže spravidla pre obec naznačovať budúce potreby obyvateľstva v sociálnej oblasti, ktorým bude samospráva čeliť – napr. nárast počtu obyvateľov predproduktívnej kategórie obyčajne znamená zvyšovanie dopytu po detských ihriskách, zvýšenie nárokov na kapacity MŠ a ZŠ a pod. Zvyšovanie počtu občanov v produktívnom veku môže samospráve napríklad napovedať, že bude existovať zvýšený dopyt po bývaní alebo službách. Podobne, rast počtu obyvateľov v poproduktívnej kategórii môže naznačovať budúcu potrebu poskytovania opatrovateľskej služby alebo zvýšene nároky samosprávy na prácu so seniormi (napr. organizácia rôznych podujatí pre seniorov, zriadenie klubu dôchodcov a pod.).

Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva obce Veľká Lomnica sa za ostatných 10 rokov mierne zhoršila, avšak ani zďaleka nie tak výrazne, ako priemer SR. V porovnaní s rokom 2014 mierne vzrástol v roku 2023 podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva (z 30,8 % na 31,2 %), pričom podiel produktívnej zložky klesol (zo 60,9 % na 58,8 %). Zároveň sa tak zvýšil podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva – z 8,4 % na 10,0 %). Je teda nutné skonštatovať, že oproti priemeru SR je skladba vekovej štruktúry v obci Veľká Lomnica oveľa priaznivejšia. Navyše, aj to zhoršenie vekovej štruktúry, ktoré v obci za ostatných 10 rokov možno pozorovať, bolo oveľa miernejšie ako v prípade SR.

Postupne možno očakávať nárast dopytu po sociálnych službách pre seniorov, ten by však nemal byť výraznejší (skokovitý). Na základe vývoja počtu a podielu obyvateľov v seniorskom veku (65+), ako aj aktuálnej vekovej štruktúry obyvateľstva obce možno konštatovať, že postupne možno očakávať nárast dopytu po sociálnych službách, zameraných na túto cieľovú skupinu obyvateľov.

Tabuľka 3: Vývoj počtu a podielu osôb podľa vybraných vekových skupín

Ukazo- vateľ	Územie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4 roky alebo menej (počet)	Veľká Lomnica	551	573	583	587	566	546	556	529	530	517
	SR										
65 rokov alebo viac (počet)	Veľká Lomnica	379	391	406	436	443	466	501	505	521	540
	SR										
Predpro- duktívny vek (%)	Veľká Lomnica	30,8	31,1	31,9	32,1	32,2	32,0	31,9	31,9	31,6	31,2
	SR	15,3	15,3	14,5	15,6	15,7	15,8	15,9	16,1	16,1	16,0
Produk- tívny vek (%)	Veľká Lomnica	60,9	60,4	59,5	58,9	58,8	58,7	58,3	58,4	58,5	58,8
	SR	70,7	70,2	69,6	68,9	68,2	67,6	67,0	66,6	66,1	65,7
Popro- duktívny vek (%)	Veľká Lomnica	8,4	8,5	8,6	9,0	9,1	9,4	9,8	9,7	9,8	10,0
	SR	14,0	14,5	15,0	15,5	16,0	16,6	17,1	17,4	17,9	18,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.3 Národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie obyvateľstva Veľkej Lomnice bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 heterogénne. Podľa jeho výsledkov v obci v tom čase dominovala slovenská národnosť so 79,4 % obyvateľov (4 067 z 5 120 osôb), pričom vyššie zastúpenie mala aj rómska národnosť (774 obyvateľov, 15,1 %).

Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	4 067	79,4
maďarská	4	0,1
rómska	774	15,1
rusínska	2	0,0
česká	13	0,3
ukrajinská	3	0,1
nemecká	1	0,0
poľská	7	0,1
talianka	2	0,0
anglická	2	0,0
iná	7	0,1
nezistená	238	4,6
SPOLU	5 120	100,0

Zdroj: SODB 2021

Údaje o národnostnej štruktúre obyvateľstva, získané z SODB 2021, sú však výrazne skreslené, nakoľko obyvatelia rómskej národnosti majú tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) najmä k slovenskej národnosti (ale aj iným). Reálnejší obraz o celkovom počte Rómov v obci poskytujú údaje z Atlasov rómskych komunit (ARK) 2004, 2013 a 2019 a interné údaje Obecného úradu vo Veľkej Lomnici.

Na konci roku 2024 žilo v obci viac ako 50 % Rómov, pričom ich počet sa dlhodobo prudko zvyšuje. Kým v roku 2004 žilo vo Veľkej Lomnici necelých 1 400 Rómov, za 20 rokov sa ich počet viac ako zdvojnásobil (na viac ako 2 900). Rýchlo rastie aj ich podiel – kým v roku 2004 predstavovali obyvatelia rómskej národnosti 38 %-ný podiel na obyvateľstve obce, v roku 2024 už tvorili väčšinu (53,1 %). Zatiaľ čo počet Rómov za ostatných 20 rokov narástol až o 115 %, počet obyvateľov „nerómskeho“ pôvodu sa zvýšil len o 16 %.

Tabuľka 5: Rómske obyvateľstvo v obci Veľká Lomnica podľa rôznych zdrojov

Zdroj	Celkový počet obyvateľov obce	Počet obyvateľov „nerómskeho“ pôvodu	Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
ARK 2004	3 574	2 216	1 358	38,0
ARK 2013	4 427	2 413	2 014	45,5
ARK 2019	4 893	2 445	2 448	50,0
Obecný úrad (december 2024)	5 488	2 572	2 916	53,1

Zdroj: vlastné spracovanie na základe ARK 2004, 2013 a 2019 a interných údajov obecného úradu

V konfesionalnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie so 78,4 % obyvateľov (4 014 z 5 120 obyvateľov), vyššie zastúpenie mala aj Evanjelická cirkev augsburského vyznania (2,3 %; 120 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 11,6 % obyvateľov obce (594 osôb) a u 4,7 % obyvateľov (241 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	594	11,6
Rímskokatolícka cirkev	4 014	78,4
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	120	2,3
Gréckokatolícka cirkev	45	0,9
Reformovaná kresťanská cirkev	4	0,1
Pravoslávna cirkev	14	0,3
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	10	0,2
Evanjelická cirkev metodistická	3	0,1
Kresťanské zbory	6	0,1
Apoštolská cirkev	3	0,1
Bratská jednota baptistov	2	0,0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	3	0,1
Starokatolícka cirkev	1	0,0
budhizmus	4	0,1
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	45	0,9
pohanstvo a prírodné duchovno	2	0,0
ad hoc hnutia	5	0,1
iné	4	0,1
nezistené	241	4,7
SPOLU	5 120	100,0

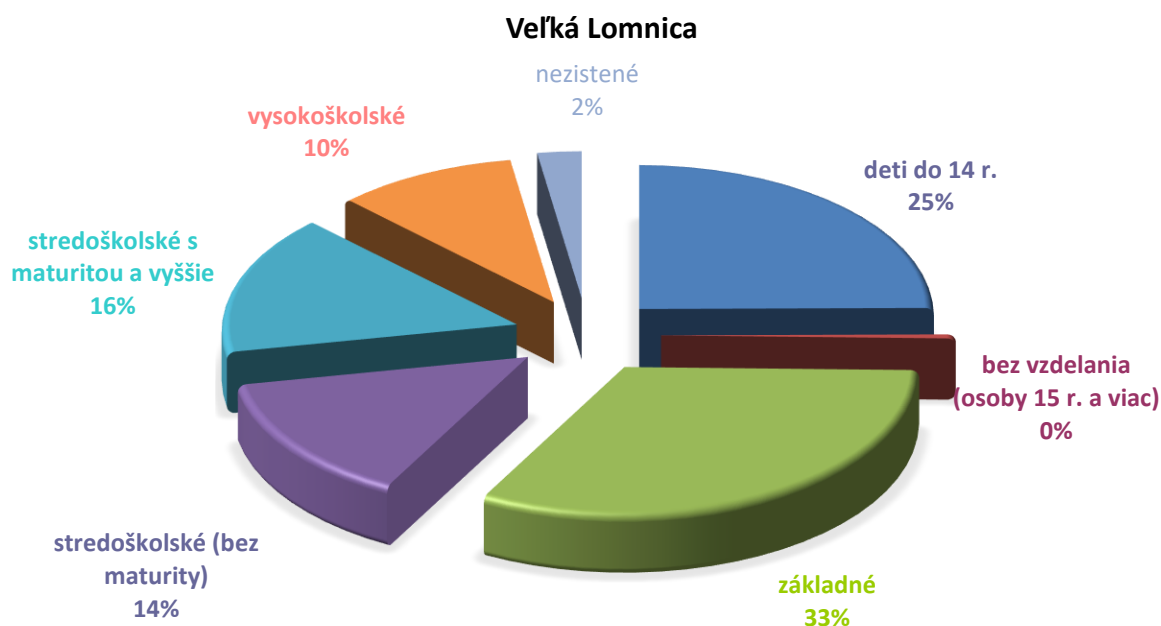
Zdroj: SODB 2021

2.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva a školstvo

Podľa výsledkov SODB 2021 malo v tom čase (k 1.1.2021) až 33 % obyvateľov obce ako najvyššie ukončené vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 14 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 16 % obyvateľov Veľkej Lomnice. Vysokoškolské vzdelanie v roku 2021 malo 10 % obyvateľov obce.

Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra rómskeho obyvateľstva je s najvyššou pravdepodobnosťou veľmi nepriaznivá. Hoci v tejto oblasti sa nevedú žiadne osobitné štatistiky, je viac ako namieste predpokladať, že väčšina Rómov má ukončenú len základnú školu. Nízke vzdelanie pritom týmto obyvateľom vytvára prekážky nielen z hľadiska prístupu na trh práce, ale má významný vplyv aj na spôsob ich života, bývanie, hygienické návyky a pod.

Podmienky v rámci predprimárneho a primárneho vzdelávania sú v obci na priemernej úrovni. V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou, ktorej zriaďovateľom je obec Veľká Lomnica. Táto škola pozostáva z viacerých organizačných zložiek (škôl a školských zariadení – MŠ, ZŠ, ŠJ, ŠKD, CVČ). Základná škola, školský klub detí a centrum voľného času sídli v samostatnom školskom areáli na ul. Školská 267. Súčasťou tohto areálu je aj telocvičňa, veľký školský dvor s prírodným ihriskom, atletickou dráhou, multifunkčným ihriskom a plážovým volejbalovým ihriskom. Materská škola je elokovaným pracoviskom – nachádza sa na adrese Železničná 115. Jej súčasťou je aj školská jedáleň. Školské budovy sú zrekonštruované, sú v dobrom technickom stave (vrátane vnútorného vybavenia), problémom sú však kapacity.

Kapacity MŠ aj ZŠ sú naplnené na 100 % a je potrebné ich rozšíriť, ZŠ funguje v dvojzmennej prevádzke. Materskú školu v školskom roku 2024/2025 navštevuje 238 detí. To je za ostatných 5-6 rokov cca 2-násobný nárast počtu detí (napr. ešte v šk. roku 2018/2019 navštevovalo MŠ 113 detí), čoho výsledkom je, že kapacity existujúcej MŠ už nestačia. Obec má preto pripravený projekt na výstavbu ďalšieho pavilónu MŠ so 6 triedami, ktorý bude realizovaný za predpokladu, že sa obci podarí získať financie z externých zdrojov. Základnú školu v šk. roku 2024/2025 navštevuje až 948 žiakov. Kapacity budovy ZŠ na ul. Školská 267 sú taktiež výrazne poddimenzované, vzhľadom k uvedenému počtu žiakov vôbec nestačia (počet žiakov ZŠ za ostatných 10 rokov narástol taktiež takmer 2-násobne – z 522 na 948). Samospráva sa usiluje o výstavbu novej budovy ZŠ, takáto finančne extrémne náročná investícia však (rovnako ako v prípade MŠ) nie je možná z vlastných prostriedkov obce, realizovať sa dá jedine s využitím externých zdrojov. Z tohto dôvodu sa obec Veľká Lomnica v ostatnom období viackrát uchádzala o získanie externých zdrojov na výstavbu novej budovy ZŠ, doposiaľ však úspešná nebola.

V rámci ZŠ s MŠ sú zriadené (ako organizačné zložky) aj školský klub detí a centrum voľného času. V týchto školských zariadeniach majú žiaci ZŠ možnosť absolvovať v popoludňajších hodinách rôzne výchovno-vzdelávacie aktivity. Prevádzku ŠKD aj CVČ zabezpečuje obec Veľká Lomnica na základe originálnej kompetencie.

Tabuľka 7: Vývoj počtu detí/žiakov v ZŠ s MŠ Veľká Lomnica

	2015 / 2016	2016 / 2017	2017 / 2018	2018 / 2019	2019 / 2020	2020 / 2021	2021 / 2022	2022 / 2023	2023 / 2024	2024 / 2025
Materská škola	93	88	102	113	136	130	192	248	243	238
Základná škola	522	577	594	647	680	760	802	832	844	948

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, CVTI SR, vlastné spracovanie

2.5 Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Miera nezamestnanosti vo Veľkej Lomnici je mimoriadne vysoká, pohybuje sa vysoko nad úrovňou priemernej miery nezamestnanosti okresu Kežmarok, ako aj Prešovského kraja. Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Veľká Lomnica za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí od 361 (najnižšia hodnota v sledovanom období – rok 2019) po 517 (najvyššia hodnota v sledovanom období – rok 2015). Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 17,9 % po 25,6 %, pričom k 31.12.2024 bola na úrovni 18,8 %. Pre porovnanie, k 31.12.2024 bola miera nezamestnanosti v Prešovskom kraji na úrovni 9,9 % a v Slovenskej republike 5,9 %.

Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku¹ na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku bol k 31.12.2024 v okrese Kežmarok na úrovni 11,0 %, v Prešovskom kraji 7,3 % a v Slovenskej republike 4,5 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Kežmarok susedí, bol tento podiel nasledovný: Poprad 4,5 %, Levoča 6,9 %, Sabinov 9,8 % a Stará Ľubovňa 5,5 %.

¹ Od roku 2023 už UPSVaR nezverejňuje za okresy SR ukazovateľ „miera nezamestnanosti“ (ktorý sa vypočíta na základe počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v okrese), ale iný ukazovateľ – „Podiel UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ v danom okrese (ako sám názov napovedá – ukazovateľ sa vypočíta na základe počtu obyvateľov v produktívnom veku; udáva sa taktiež v %). Tento „nový“ ukazovateľ býva oproti miere nezamestnanosti spravidla o cca 1 až 3 p.b. nižší (v závislosti od územnej jednotky).

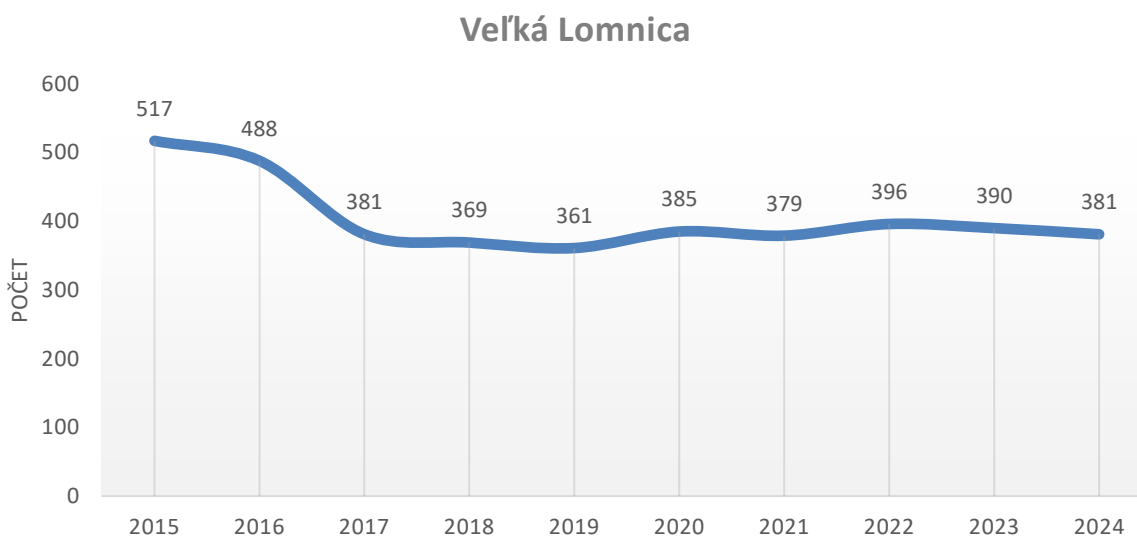
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet uchádzačov o zamestnanie	517	488	381	369	361	385	379	396	390	381
Miera nezamestnanosti* (%)	25,6	24,1	18,8	18,2	17,9	19,0	18,7	19,6	19,3	18,8

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 8: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2015-2024 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

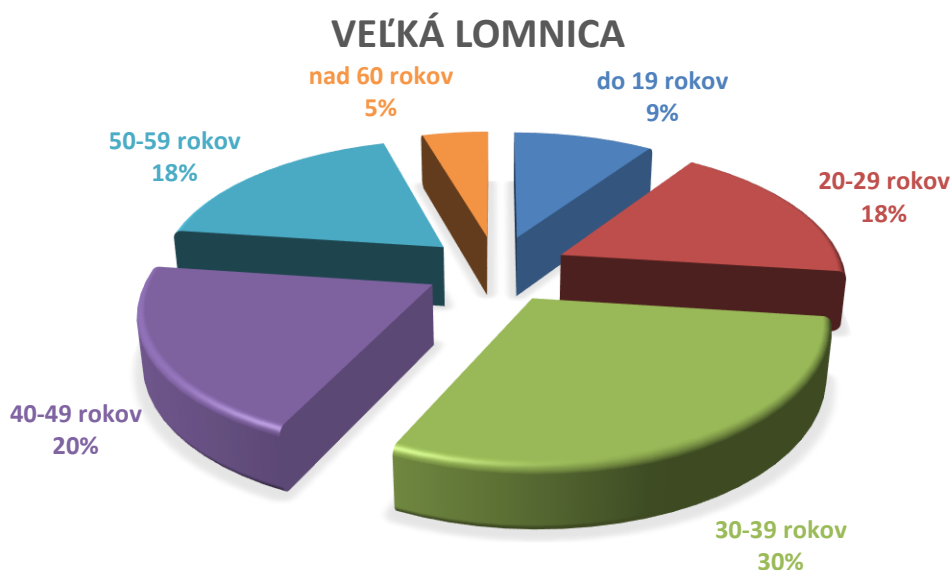
Problémy s nezamestnanosťou majú v obci viac ženy ako muži, z pohľadu veku majú problémy všetky vekové skupiny obyvateľstva. Na konci roku 2024 bolo v obci Veľká Lomnica prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 381 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 163 mužov (42,8 %) a 218 žien (57,2 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka a graf, problémy s nezamestnanosťou majú v obci všetky vekové skupiny obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná (samozrejme, do tohto porovnania neberieme do úvahy vekovú skupinu do 19 rokov, keďže sa reálne jedná spravidla len o 2 ročníky – 18 a 19 ročných UoZ a rovnako ani vekovú skupinu nad 60 rokov, keďže pri tejto sa reálne jedná len o 3 ročníky – 60, 61 a 62 ročných UoZ).

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2024

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
36	9,4	67	17,6	114	29,9	77	20,2	70	18,4	17	4,5	381	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

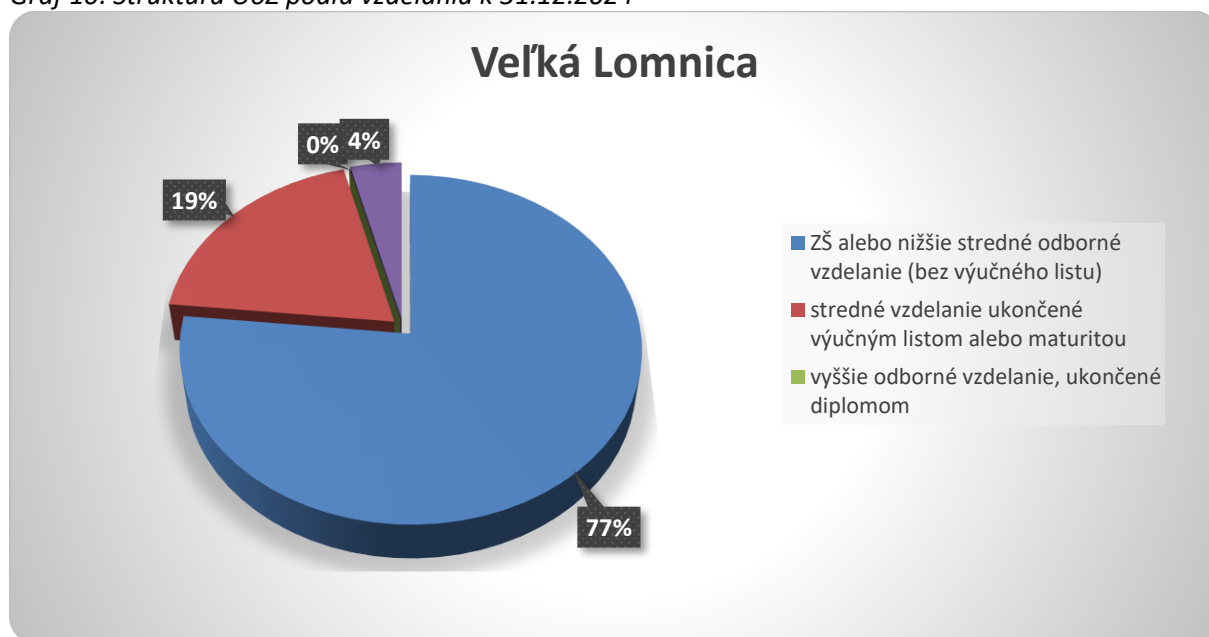
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2024

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra UoZ podľa vzdelania vo Veľkej Lomnici je veľmi nepriaznivá. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je vo Veľkej Lomnici veľmi negatívnou skutočnosť, že z 381 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2024 bolo až 77 % UoZ (292 osôb) takých, ktorí majú najvyššie ukončené vzdelanie základnú školu alebo nižšie stredné odborné vzdelanie (bez výučného listu). Ak teda platí, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce, tak väčšina UoZ v obci Veľká Lomnica má z dôvodu nízkeho vzdelania prístup na trh práce značne sťažený.

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2024

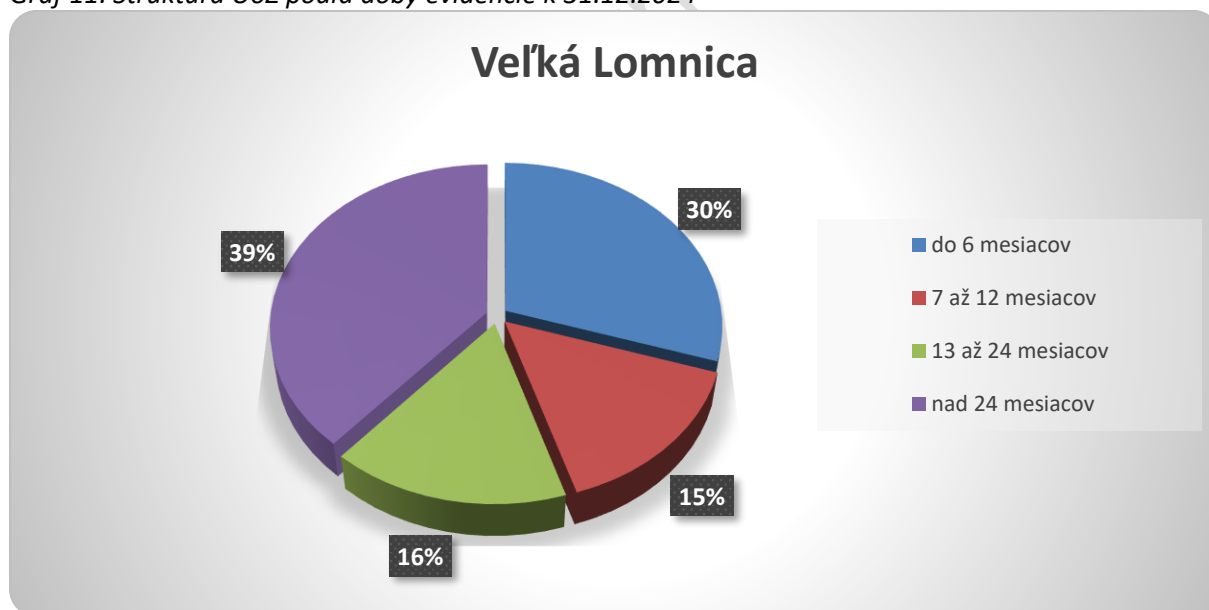

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomickeho a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

Problémom z hľadiska možnej zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie je ich dlhodobá nezamestnanosť. Až 55 % UoZ v obci Veľká Lomnica patrí medzi dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nezamestnanosť nad 12 mesiacov). To sú osoby, u ktorých je ich umiestnenie na trhu práce značne komplikované (najmä z dôvodu straty, príp. absencie pracovných návykov). Navyše, až 39 % (147 osôb) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných dlhšie ako 2 roky a 24 % (93 osôb) dokonca dlhšie ako 4 roky. Pre porovnanie, v Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2024 pohyboval na úrovni cca 43 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 39 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie).

Graf 11: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2024

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Kvalifikačná štruktúra UoZ v obci je veľmi nepriaznivá. Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú vo Veľkej Lomnici osoby, ktoré bezprostredne pred zaradením do evidencie boli bez zamestnania (263 z 381 UoZ; 69,0 %). To sú napr. osoby, ktoré doposiaľ ešte nikdy nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od ukončenia školy doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.). Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (70 UoZ z 381; 18,4 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, zber a triedenie odpadov a pod.).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2024

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	2	0,5
2 - Špecialisti	7	1,8
3 - Technici a odborní pracovníci	1	0,3
4 - Administratívni pracovníci	8	2,1
5 - Pracovníci v službách a obchode	9	2,4
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	3	0,8
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	5	1,3
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	13	3,4
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	70	18,4
N/A - neurčené	0	0,0
Bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania	263	69,0
Spolu	381	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Ako už bolo spomenuté vyššie, existencia nezamestnanosti má negatívne ekonomické dopady na spoločnosť – predovšetkým však má vážne sociálno-psychologické dopady na jednotlivca. Pri skúmaní nezamestnanosti v obci je preto nevyhnutné venovať sa najmä tým uchádzačom o zamestnanie, ktorí sú na trhu práce z rôznych dôvodov znevýhodnení. Takíto UoZ si totižto na trhu práce nájdu svoje zamestnanie spravidla oveľa ťažšie, ako osoba bez znevýhodnenia.

Takmer všetci UoZ v obci sú nejakým spôsobom znevýhodnení. V ostatných 2 rokoch sa celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci pohyboval v rozmedzí cca 380-420. Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, až 96 % UoZ spomedzi všetkých uchádzačov o zamestnanie v obci Veľká Lomnica je nejakým spôsobom znevýhodnených.

Štruktúra znevýhodnených UoZ je mimoriadne nepriaznivá. Ak by sme mali charakterizovať „priemerného“ uchádzača o zamestnanie v obci Veľká Lomnica, môžeme konštatovať, že ide o dlhodobo nezamestnanú osobu s nízkym vzdelaním, ktorá pred zaradením do evidencie nemala platené zamestnanie. To znamená, že u takejto osoby existujú len veľmi obmedzené (resp. žiadne) pracovné návyky – pričom možno povedať, že takáto osoba je na „štandardnom“ trhu práce (bez nejakej externej pomoci – napr. cez zvýhodnené zamestnávanie a pod.) prakticky nezamestnateľná. Práve takéto osoby najčastejšie upadajú do chudoby, pričom u nich častokrát možno pozorovať rôzne sociálno-patologické javy, ktoré si neskôr, okrem potreby zdravotného liečenia, vyžadujú častokrát aj potrebu poskytovania sociálnych služieb.

Tabuľka 11: Počet a štruktúra UoZ znevýhodnených podľa § 8 zákona č. 5/2004 Z. z.

Typ znevýhodnenia* / obdobie	2023 jún	2023 december	2024 jún	2024 december
Absolvent	12	12	7	7
Občan starší ako 50 rokov veku	70	76	81	87
Dlhodoboz nezamestnaný UoZ	231	205	207	209
UoZ so vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie	316	296	321	292
UoZ najmenej 12 mesiacov pred zaradením do evidencie bez pravidelne plateného zamestnania	295	280	312	283
Azylant alebo osoba s doplnkovou ochranou	0	0	0	0
Osamelá dospelá osoba žijúca s osobami odkázanými na jej starostlivosť alebo starajúca sa o dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky	2	2	5	8
UoZ so zdravotným postihnutím	6	5	5	4
UoZ, ktorý ukončil poberanie materského alebo rodičovského príspevku menej ako 2 roky pred zaradením do evidencie**	5	10	11	8
Počet znevýhodnených UoZ na konci mesiaca	379	367	401	365
Celkový počet UoZ na konci mesiaca	402	390	417	381
Z toho: počet znevýhodnených UoZ na konci mesiaca	379	367	401	365
Podiel znevýhodnených UoZ na celkovom počte UoZ (%)	94,3	94,1	96,2	95,8

* u niektorých UoZ existuje kumulované znevýhodnenie (sú znevýhodnení vo viacerých aspektoch)

* štatistika sa začala evidovať od roku 2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

2.6 Zdravotníctvo

Dostupnosť primárnej zdravotnej starostlivosti je vo Veľkej Lomnici pomerne dobrá. Obyvatelia obce za primárnou zdravotnou starostlivosťou musia dochádzať len čiastočne. Ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Veľká Lomnica, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast a zubná ambulancia), sa totižto nachádzajú priamo vo Veľkej Lomnici. V obci sa nenachádza len gynekologická ambulancia – zdravotný obvod pre obyvateľky Veľkej Lomnice je zriadený v Kežmarku. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie, vrátane nemocníc, sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti – v Poprade, Kežmarku a vo Vysokých Tatrách.

Okrem ambulancií lekárov pôsobia v obci aj agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS). Významnú pomoc pre obyvateľov obce Veľká Lomnica na úseku zdravotníctva a sociálnych vecí poskytuje aj Spišská katolícka charita Kežmarok, ktorá tu prevádzkuje svoju ADOS a ktorej pracovníci poskytujú ošetrovateľskú starostlivosť aj pre osoby žijúce v obci Veľká Lomnica. Táto služba ošetrovateľskej starostlivosti sa neposkytuje podľa zákona o sociálnych službách – no jej význam je pre obyvateľov, ktorí ju potrebujú, obrovský. ADOS je vo všeobecnosti zariadenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ktoré poskytuje komplexnú domácu ošetrovateľskú starostlivosť. Vykonáva ju zdravotná sestra v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom sociálnom prostredí klienta. Domácu ošetrovateľskú starostlivosť navrhuje pre klienta praktický lekár zdravotnej starostlivosti, s ktorým má

táto fyzická osoba uzavretú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Môže ju odporučiť aj lekár špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ošetrojúci lekár ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo ošetrojúca sestra ústavnej zdravotnej starostlivosti. Výkony za túto ošetrovateľskú starostlivosť sú plne hrazené zdravotnou poisťovňou klienta, čiže pre klienta sú bezplatné. ADOS poskytuje prostredníctvom zdravotných sestier pacientom zdravotnícke výkony ako napr. ošetrovanie rán, dekubitov, vredov, realizácia odberov, podávanie liekov, infúzií, rehabilitácia a pod.

Zámerom obce je vybudovať Centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS). Centrá integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti vo všeobecnosti slúžia ako platforma na integráciu sociálnych a zdravotných služieb na jednom mieste. Nové CISZS by malo vzniknúť modernizáciou a rozšírením existujúcej budovy zdravotného strediska. Po ukončení stavebno-technických prác na budove CISZS a po dokončení príľahlej infraštruktúry by mali v budove poskytovať zdravotnícke služby tri ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti (všeobecný lekár pre dospelých, pre deti a dorast a gynekologická ambulancia), pričom v budove budú poskytované aj sociálne služby.

2.7 Bezpečnosť v obci

Obec Veľká Lomnica má za účelom zvýšenia bezpečnosti svojich obyvateľov zriadenú obecnú políciu. Tá sa v rámci príslušnej legislatívy a zákonom vyhradených kompetencií (najmä zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii) zameriava na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov na území obce.

Obecná polícia realizuje počas roka veľké množstvo rôznych priestupkových konaní, najviac na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, vo Veľkej Lomnici dochádza k pomerne významnému porušovaniu rôznych právnych predpisov. Okrem porušení, ktoré majú bezprostredný vplyv na bezpečnosť obyvateľov (pozri nižšie), rieši totižto samospráva obce a obecná polícia priestupkovým konaním aj rôzne iné porušenia právnych predpisov. Porušovanie pravidiel na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky pritom za ostatných 5 rokov tvorilo až 72 % všetkých riešených priestupkov.

Vo Veľkej Lomnici existujú viaceré problémy na úseku bezpečnosti. Na základe dát o riešených priestupkových konaniach v období 2020-2024 možno konštatovať, že obec (resp. obecná polícia) riešili viacero priestupkov súvisiacich s ohrozením bezpečnosti osôb a ich majetku. Okrem bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky bolo najviac priestupkov (16) riešených ohľadom porušenia podmienok držania psov a priestupkov proti verejného poriadku (10). Riešené však boli aj priestupky na úseku požívania alkoholických nápojov maloletými a mladistvými osobami alebo priestupky proti majetku (drobné krádeže, poškodenie majetku a pod.).

V obci je zavedený monitorovací kamerový systém. Jednotlivé kamery monitorujú najmä niektoré verejné priestranstvá, budovy v majetku obce (a im príľahlé priestory), príp. aj potenciálne problémové úseky z hľadiska cestnej premávky.

Tabuľka 12: Počet realizovaných priestupkových konaní v obci v období 2020-2024

Priestupky / správne delikty podľa zákonov	2020	2021	2022	2023	2024	Spolu
POŽÍVANIE ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOV MALOLETÝMI A MLADISTVÝMI OSOBAMI § 2 ods. 2 zák. č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov	2	2	0	0	4	8

PODMIENKY DRŽANIA PSOV § 7 ods. 1 písm. f) zák. č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov	1	2	1	7	5	16
PORUŠENIE PREDPISU O BEZPEČNOSTI A PLYNULOSTI CESTNEJ PREMÁVKY INÝM KONANÍM § 22 ods. 1 písm. l) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch	60	51	60	43	29	243
PRIESTUPKY PROTI PORIADKU V SPRÁVE § 46 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch	0	1	0	1	0	2
PRIESTUPKY PROTI VEREJNÉMU PORIADKU § 47 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch	1	2	1	2	4	10
PRIESTUPKY PROTI MAJETKU § 50 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch	0	3	0	0	3	6
ČIERNE STAVBY § 105 ods. 3 písm. b) zák. č. 50/1976 Zb. stavebný zákon	13	13	14	13	0	53
Spolu	77	74	76	66	45	338

Zdroj: Obecný úrad a Obecná polícia Veľká Lomnica

2.8 Bývanie

Charakteristika domového a bytového fondu vo Veľkej Lomnici nie je veľmi dobrá. Podľa oficiálnych výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) sa v tom čase (k 1.1.2021) v obci nachádzalo spolu 1 248 domov, v ktorých bolo až 2 122 bytov. V priemere za celú obec tak na 1 byt pripadalo len 2,4 obyvateľa (pri celkovom počte obyvateľov 5 120 v čase SODB 2021). V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (768 domov; 61,5 %). Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 760 domov (60,9 %), avšak žiadnu vodovodnú prípojku nemalo až 384 domov (30,8 %). Pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť malo 685 domov (54,9 %), pričom až 421 domov (33,7 %) bolo úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). V obci sa nachádzajú najmä malé byty (s 2 obytnými miestnosťami) a veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami).

Dôvodom slabšieho hodnotenia kvality domového a bytového fondu (za celú obec) sú nekvalitné obydlia, koncentrované najmä v osade Nový Dvor. V osade sa totižto aktuálne nachádza až 75 rôznych obývaných objektov (chatrče, unimobunky, maringotky...), v ktorých žijú Rómovia a ktorých kvalita je nedôstojná. Tieto obydlia nie sú napojené na vodovod ani kanalizáciu, pitnú vodu si zabezpečujú prostredníctvom spoločného výdajníka vody. Navyše, aktuálne sa tam nachádza až 358 murovaných, avšak neskolaudovaných domov (čo znamená, že sa nemôžu legálne napojiť na inžinierske siete). V ostatných častiach obce (okrem osady Nový Dvor) sú pritom domy a byty spravidla skolaudované, majú prevažne dobrý stavebnotechnický stav a poväčšine sú napojené na všetky siete. Jednoducho povedané – k „dobrým číslam“ za ostatné časti obce sa pridávajú „zlé čísla“ za osadu, čoho výsledkom je slabšie hodnotenie obce ako celku.

Tabuľka 13: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	768	61,5
bytový dom	56	4,5
polyfunkčná budova	2	0,2
ostatné budovy na bývanie	12	1,0
neskolaudovaný rodinný dom	28	2,2
núdzový objekt, neurčený na bývanie	322	25,8
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	9	0,7
ostatné	22	1,8
nezistený	29	2,3
SPOLU	1 248	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	760	33	1	2	384	68	1 248
Podiel (%)	60,9	2,6	0,1	0,2	30,8	5,5	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	99	685	5	421	38	1 248
Podiel (%)	7,9	54,9	0,4	33,7	3,0	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 16: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet bytov	400	531	407	221	444	119	2 122
Podiel (%)	18,9	25,0	19,2	10,4	20,9	5,6	100,0

Zdroj: SODB 2021

O výstavbu v obci je dlhodobý vysoký záujem, Veľká Lomnica sa neustále výrazne rozrastá. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, cca polovicu všetkých domov v obci tvoria novostavby, resp. domy, ktoré zo stavebno-technického hľadiska možno zaradiť medzi „nové“ domy (boli vybudované po roku 2000, čiže ich vek je najviac 25 rokov). Kým v posledných dekádach 20. storočia v obci pribúdalo v priemere viac ako cca 10 nových domov ročne, počas nového milénia sa rýchlosť výstavby ešte zvýšila a v ostatných cca 20-25 rokoch v obci každoročne pribúda až 20-30 nových domov.

Tabuľka 17: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskor	nezistené	Spolu
Počet domov	75	57	76	210	217	314	133	127	39	1 248
Podiel (%)	6,0	4,6	6,1	16,8	17,4	25,2	10,7	10,2	3,1	100,0

Zdroj: SODB 2021

Vo Veľkej Lomnici je pre obyvateľov dostupných 24 nájomných bytov – všetky sa nachádzajú v osade Nový Dvor. Tieto nájomné byty sú lokalizované v dvoch bytových domoch (2 x 12 bytov). Bytové domy sú už vekovo staršie, vyžadujú si rekonštrukciu. Nakoľko takéto rekonštrukcie znamenajú po finančnej stránke náročné projekty, ich realizácia bude možná len v prípade získania financií z externých zdrojov. Iné nájomné byty (okrem spomínaných 24 bytov v osade) obec Veľká Lomnica nevlastní. V obci sa nachádza veľký počet bytových domov, tieto sú však spravidla v súkromnom vlastníctve (spravované spravidla spoločnosťami vlastníkov bytov).

Vnútoraná štruktúra obytných celkov Veľkej Lomnice je z hľadiska charakteristík domového a bytového fondu, ako aj z hľadiska rozmiestnenia rómskeho obyvateľstva výrazne diferencovaná. Všetky vyššie v tabuľkách uvedené údaje, pochádzajúce z SODB 2021, predstavujú sumárne údaje za celú obec. Vo Veľkej Lomnici však žije komunita Rómov, ktorá tvorí miernu väčšinu celkového počtu obyvateľov obce (aktuálne viac ako 53 %). Rómske obyvateľstvo² sa pritom v porovnaní s nerómskou populáciou vyznačuje veľmi špecifickými demografickými, sociálnymi, socioekonomickými (a inými) znakmi. Na účely analýzy rozmiestnenia rómskej populácie v obci je preto vhodné rozčleniť intravilán Veľkej Lomnice na viacero samostatných celkov. Tieto celky sa od seba vzájomne odlišujú najmä charakterom zástavby, kvalitou domového fondu a počtom Rómov tam žijúcich.

² Myslí sa tu rómske obyvateľstvo vo všeobecnosti, nielen v obci Veľká Lomnica.

Mapa 1: Obytné koncentrácie rómskeho obyvateľstva v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Vo Veľkej Lomnici aktuálne žije viac ako 2 900 Rómov, z nich až 90 % žije v osade. Ako ukazuje predchádzajúca mapa, obec možno v nadväznosti na rozmiestnenie rómskeho obyvateľstva a charakter zástavby rozčleniť na 4 samostatné celky. Ide o 3 koncentrácie s výlučne rómskym obyvateľstvom (osada Nový Dvor, koncentrácia Kentucky a koncentrácia Kanišovec) a „ostatnú časť“ obce, v ktorej prevláda obyvateľstvo nerómskeho pôvodu. Rómovia žijú aj v tejto „ostatnej časti“, a to integrovane³. Spomínané 3 koncentrácie teda tvoria etnicky homogénne celky, v ktorých žijú výlučne Rómovia – pričom osada Nový Dvor zároveň predstavuje priestorovo segregovanú lokalitu.

Počet Rómov za ostatných 5 rokov prudko narástol. Kým v čase tvorby Atlasu rómskych komunít v roku 2019 žilo v obci 2 448 Rómov, na konci roku 2024 to bolo už 2 916 príslušníkov tohto etnika. Za ostatných 5 rokov sa tak ich počet zvýšil až o 19 %, pričom podiel Rómov na celkovom počte obyvateľov obce sa v tom istom čase zvýšil z 50 na 53 %.

Tabuľka 18: Zmeny v počte a podiele rómskeho obyvateľstva za ostatných 5 rokov

	Údaj podľa Atlasu rómskych komunít 2019	Aktuálne údaje (december 2024)
Počet Rómov, bývajúcich v osade NOVÝ DVOR:	2 200	2 627
Počet Rómov, bývajúcich v koncentracii KENTUCKY:	103	122
Počet Rómov, bývajúcich v koncentracii KANIŠOVEC:	75	93
Počet Rómov, bývajúcich integrovane:	70	74
Počet Rómov v obci spolu:	2 448	2 916
Podiel Rómov na celkovom počte obyvateľov obce (%):	50	53
Počet obyvateľov v obci spolu:	5 120	5 488

Zdroj: ARK 2019, údaje k decembru 2024 od Obecného úradu vo Veľkej Lomnici

Obložnosť obydli obývaných Rómami je vysoká (a zvyšuje sa). Na porovnanie kvalitatívnej úrovne bývania sa používajú rôzne ukazovatele (napr. obložnosť bytu, vybavenosť bytu a domu, počet osôb na 1 miestnosť, počet m² obytnej plochy na 1 osobu a iné), prostredníctvom ktorých možno indikovať kvalitu života obyvateľov (v kontexte bývania). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka – kým v ostatnej časti obce (kde žije takmer výlučne „nerómske“ obyvateľstvo) aktuálne pripadá na 1 obydlie 3,0 osoby⁴, v koncentraciách s výlučne rómskym obyvateľstvom sa tento ukazovateľ pohybuje v rozmedzí od 5,7 až po 40,7 osoby na jedno obydlie (priemerné ukazovatele obložnosti bytov na celom Slovensku sa pritom štandardne pohybujú cca okolo úrovne 3,0). Priemerná obložnosť (vážený priemer) v obydliach s výlučne rómskym obyvateľstvom v obci Veľká Lomnica tak aktuálne (december 2024) dosahuje hodnotu 6,0 (kým v roku 2019 to bolo 5,9). U Rómov je teda obložnosť obydli v porovnaní s nerómskym obyvateľstvom výrazne vyššia.

³ V mape nie sú zobrazené všetky obytné celky Veľkej Lomnice – zobrazená je len „stará“ časť obce, pretože príslušníci rómskeho etnika žijú len v tejto časti.

⁴ Nakoľko pomerne veľké množstvo domov vo Veľkej Lomnici neslúži na trvalé bývanie ale na ubytovanie (v rámci cestovného ruchu), je namieste predpokladať, že obložnosť obydli v obci ako celku je značne nižšia.

Zatiaľ čo počet obyvateľov v koncentráciách rómskeho obyvateľstva za ostatných 5 rokov výrazne stúpol, v ostatnej časti obce klesol. Najvyšší prírastok obyvateľstva za ostatných 5 rokov bol pritom zaznamenaný v osade Nový Dvor (až o 19,4 % - z 2 200 na 2 627 osôb). Zároveň je však nutné skonštatovať, že v osade narástol aj počet obydľí (z 393 na 462).

Tabuľka 19: Zmeny v distribúcii obyvateľstva a obložnosti obydľí za ostatných 5 rokov

Lokalita	Obyvatelia	Obydlia	Obložnosť obydľí (priemerný počet obyvateľov na 1 obydlie)
Stav v roku 2019			
1 – osada NOVÝ DVOR	2 200	393	5,6
2 – koncentrácia KENTUCKY	103	10	10,3
3 – koncentrácia KANIŠOVEC	75	3	25,0
4 – ostatná časť obce	2 742	792*	3,5
SPOLU (podľa ARK 2019):	5 120	1 198*	4,3
Aktuálny stav (dec. 2024)			
1 – osada NOVÝ DVOR	2 627	462	5,7
2 – koncentrácia KENTUCKY	122	3**	40,7
3 – koncentrácia KANIŠOVEC	93	7***	13,3
4 – ostatná časť obce	2 572	848****	3,0
SPOLU (dec. 2024):	5 488	1 320****	4,2

* ide o osobný odhad autora, vypočítaný na základe dát o celkovom počte obydľí v obci počas SODB 2021 (1 248), od ktorého bol odpočítaný priemerný ročný prírastok nových domov v obci v ostatných rokoch (cca 25-30 / ročne)

** v koncentracii Kentucky sa v čase tvorby ARK 2019 nachádzalo spolu 10 obydľí (z toho 3 skolaudované rodinné domy, 2 neskolaudované murované domy a 5 chatrčí). Aktuálne v tejto časti obec eviduje 3 skolaudované murované rodinné domy

*** počet obydľí v Kanišovci sa oproti roku 2019 nezmenil – pravdepodobne tu ide o chybný údaj z ARK 2019. V tejto koncentracii sa totižto nachádzajú 3 skolaudované murované domy – z toho 2 rodinné domy a 1 bytový dom s 5 bytmi. V ARK 2019 je však tento bytový dom s 5 bytmi evidovaný ako jeden rodinný dom (s 1 bytom).

**** ide o osobný odhad autora, vypočítaný na základe dát o celkovom počte obydľí v obci počas SODB 2021 (1 248), ku ktorému bol pripočítaný priemerný ročný prírastok nových domov v obci v ostatných rokoch (cca 25-30 / ročne)

Zdroj: ARK 2019, Obecný úrad Veľká Lomnica, vlastné prepočty autora

Základná charakteristika jednotlivých lokalít je nasledovná:

1 – osada Nový Dvor

Ide o priestorovo segregovanú lokalitu, v ktorej žije výlučne rómske obyvateľstvo. S centrálnou časťou obce je táto lokalita spojená chodníkom pre peších, pre automobily priame spojenie s centrálnou časťou obce vybudované nie je (len okľukou cez „hlavnú“ cestu – cestu 1. triedy č. 66). Spolu v osade aktuálne žije 2 627 obyvateľov v 462 obydliach rôzneho typu. Nachádza sa tu len 5 skolaudovaných rodinných domov, 358 neskolaudovaných murovaných rodinných domov, 24 bytov v 2 bytových domoch, 46 unimobuniiek, 25 chatrčí a 4 karavany alebo maringotky.

2 – koncentrácia Kentucky

V tejto časti obce (samostatná koncentrácia vnútri obce) sa nachádzajú len 3 stavby s prideleným súpisným číslom. Atlas rómskych komunít 2019 uvádza, že v danom čase sa tu okrem týchto 3 stavieb nachádzali aj 2 neskolaudované murované rodinné domy a 5 chatrčí. Do celej tejto lokality je len jeden vstup (pre všetkých spoločný), a to z ul. Jilemnického. Žije tu výlučne rómske obyvateľstvo.

3 – koncentrácia Kanišovec

V tejto časti obce (samostatná koncentrácia vnútri obce) sa nachádzajú taktiež 3 stavby s prideleným súpisným číslom. Atlas rómskych komunít 2019 uvádza, že všetko sú to skolaudované rodinné domy. V skutočnosti však jedna stavba z toho je v katastri nehnuteľností vedená ako bytový dom s 5 bytmi. Aj do tejto lokality je len jeden, pre všetkých spoločný vstup, taktiež z ul. Jilemnického. Rovnako tu žije výlučne rómske obyvateľstvo.

4 – ostatná časť obce

Ostatnú časť obce predstavujú všetky ostatné časti intravilánu Veľkej Lomnice (okrem troch vyššie uvedených). V tejto ostatnej časti žije aktuálne 74 Rómov, pričom všetci žijú integrovane. Kvalita domového a bytového fondu v tejto časti obce je v porovnaní s predchádzajúcimi tromi lokalitami neporovnateľná – je výrazne vyššia.

Akútne je potrebné riešiť bývanie pre cca 560 Rómov, v najbližších rokoch sa tento počet bude pravdepodobne zvyšovať. V osade Nový Dvôr sa aktuálne nachádza spolu 25 chatrčí, 46 unimobuniiek a 4 maringotky. Len v týchto najmenej kvalitných obydliach žije aktuálne spolu cca 560 osôb. Uvedené typy obydli sú pritom v nevyhovujúcom stavebno-technickom stave, poväčšine bez pripojenia na tečúcu vodu, energetické siete a bez splachovacieho záchoda. Obyvatelia týchto obydli žijú v mimoriadne zlých hygienických a sociálnych podmienkach. Ak by sa situácia nijako neriešila, takýchto osôb bude s najväčšou pravdepodobnosťou pribúdať (najmä z dôvodu vysokej natality rómskeho obyvateľstva⁵). Pri odhadovanej hrubej miere živorodenosti u rómskeho obyvateľstva vo Veľkej Lomnici na úrovni cca 30 ‰ možno predpokladať, že do extrémne nevyhovujúcich životných podmienok v chatrčiach sa bude v najbližších rokoch rodiť cca 15 – 20 detí ročne. V roku 2031 by tak mohlo v týchto najviac nevyhovujúcich podmienkach bývať až cca 700 obyvateľov Veľkej Lomnice⁶.

Do roku 2031 je vo Veľkej Lomnici potrebné len pre obyvateľov žijúcich v chatrčiach a unimobunkách budovať cca 20 bytov ročne. Ak do roku 2031 predpokladáme akútnu potrebu riešenia bývania pre cca 700 osôb, pričom zároveň uvažujeme s obložnosťou 6 osôb na 1 byt (priemerná obložnosť bytu v koncentráciách MRK vo Veľkej Lomnici), tak celkovo je za celé obdobie potrebné v obci vybudovať 120 bytov. To znamená, že v priemere je od roku 2025 do roku 2031 (začiatok a koniec platnosti tohto KPSS) potrebné budovať cca 20 bytov ročne – len za účelom riešenia bytovej situácie obyvateľov, žijúcich v najviac nevyhovujúcich hygienických a sociálnych podmienkach.

---

⁵ Priemerná hrubá miera živorodenosti v obci Veľká Lomnica za posledných 10 rokov bola na úrovni až 21,9 ‰ (za obec ako celok). Údaje o hrubej miere živorodenosti rómskeho obyvateľstva síce dostupné nie sú, je však namieste predpokladať, že u Rómov je tento ukazovateľ výrazne vyšší.

⁶ Ide o odhad autora, vypočítaný len na základe demografického vývoja – neberú sa do úvahy iné faktory, ako je napr. odsťahovanie sa z obce, presťahovanie do nájomného bytu, získanie vyššieho sociálneho statusu a s tým spojené získanie legálneho vlastného bývania a pod.

Problémom z hľadiska výstavby domov a bytov v osade Nový Dvor sú nevysporiadané vlastnícke vzťahy a štruktúra parcel. Všeobecne – mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom, riešenia rôznych developerských projektov a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce. V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v osade Nový Dvor je mimoriadne komplikovaná (veľký počet parcel; parcely zapísané v registri „E“; obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách, nevhodný tvar parcel na výstavbu domov a pod.). Riešením tohto (z pohľadu rozvoja obce) negatívneho javu je vykonanie projektu pozemkových úprav (PPÚ).

Čiastočné riešenie bytovej otázky príslušníkov MRK v osade Nový Dvor sa začína realizovať – obec získala financie na realizáciu projektu jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ). Samospráva Veľkej Lomnice sa uchádzala o podporu na realizáciu projektu JPÚ v osade. V tejto výzve bola úspešná, podarilo sa jej získať čiastku 500 000 € na realizáciu uvedeného projektu. Po jeho ukončení bude vlastnícka štruktúra k pozemkom pod osadou výrazne zjednodušená, čo vytvorí predpoklady na ďalšie riešenie bytovej otázky najviac ohrozených skupín obyvateľov.

Návrh

Tabuľka 20: Zmeny v početnosti obyvateľov a obydľí v rómskych koncentráciách podľa jednotlivých typov obydľí

		Osada NOVÝ DVOR		Koncentrácia KENTUCKY		Koncentrácia KANIŠOVEC	
		Údaj podľa ARK 2019	Aktuálny údaj (dec. 2024)	Údaj podľa ARK 2019	Aktuálny údaj (dec. 2024)	Údaj podľa ARK 2019	Aktuálny údaj (dec. 2024)
Obyd- lia	Počet skolaudovaných rodinných domov	5	5	3	3	3	2
	Počet neskolaudovaných murovaných domov	100	358	2	0	0	0
	Počet bytov v bytových domoch	24	24	0	0	0	5
	Počet unimobuniiek	46	46	0	0	0	0
	Počet chatrčí	217	25	5	0	0	0
	Počet karavanov, maringotiek	1	4	0	0	0	0
	Počet obydľí spolu:	393	462	10	3	3	7
Obyva- telia	Počet obyvateľov skolaudovaných rodinných domov	62	95	43	122	35	35
	Počet obyvateľov neskolaudovaných murovaných domov	295	1 847	30	0	0	0
	Počet obyvateľov v bytových domoch	324	120	0	0	40	58
	Počet obyvateľov unimobuniiek	514	263	0	0	0	0
	Počet obyvateľov chatrčí	1 000	267	30	0	0	0
	Počet obyvateľov karavanov, maringotiek	5	35	0	0	0	0
	Počet obyvateľov spolu:	2 200	2 627	103	122	75	93

Zdroj: ARK 2019, Obecný úrad Veľká Lomnica

3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

3.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce najmä nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- vyhotovovať posudky o odkázanosti na sociálnu službu,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
  - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  - opatrovateľskej služby,
  - prepravnej služby,
  - odľahčovacej služby,
  - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona,
  - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva obce však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať. Obec Veľká Lomnica v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** vyššie spomínaná povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;

- **terénna sociálna služba krízovej intervencie:** poskytuje sa prostredníctvom národného projektu Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit (NP TSP a TP II). Cieľom terénnej sociálnej práce je komplexné riešenie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín občanov žijúcich v obci. Prostredníctvom TSP obec systematicky prispieva k zlepšeniu kvality života jednotlivcov a rodín v riziku sociálneho vylúčenia. Na konci roku 2024 obec túto činnosť zabezpečuje prostredníctvom jedného terénneho sociálneho pracovníka a 2 asistentov TSP, pričom títo svoje služby poskytujú denne v priemere cca 30-35 klientom;

Hlavným cieľom NP TSP a TP II. je poskytovanie kvalitných služieb klientom z marginalizovaných rómskych komunit, ktorí patria medzi najviac vylúčené skupiny alebo skupiny ohrozené sociálnym vylúčením a chudobou. Terénna sociálna práca je prevažne vykonávaná v prirodzenom prostredí človeka (v byte, komunite, vo voľnom priestranstve) a je zameraná na prevenciu sociálneho vylúčenia alebo jeho prehlbovania, na uľahčovanie života, sprevádzanie v ťažkých životných situáciách a zmiernovanie dopadov zlej sociálnej situácie: chudoby a sociálneho vylúčenia. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce sa v národnom projekte plánuje dosiahnuť začlenenie osôb žijúcich v marginalizovaných rómskych komunitách do spoločnosti, zlepšiť resp. zmierniť ich nepriaznivé životné situácie tak, aby mali dôstojné podmienky a reálne možnosti na zmenu týchto nepriaznivých životných situácií. Medzi ďalšie vybrané dôležité aktivity projektu patrí aj zvyšovanie profesionalizácie výkonu terénnej sociálnej práce prostredníctvom tematických vzdelávacích aktivít pre TSP a TP, odborného tematického vzdelávania RK, lokálnych porád, pravidelnej supervízie a sieťovanie s ostatnými pomáhajúcimi profesiami pôsobiacimi v marginalizovaných rómskych komunitách (www.minv.sk);
- **opatrovateľská služba:** sociálna služba poskytovaná obcou terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí). Obec Veľká Lomnica túto službu poskytuje terénnou formou, aktuálne ju poskytuje 1 osobe prostredníctvom 1 opatrovateľky;
- **komunitné centrum:** budova komunitného centra sa nachádza na adrese Nový Dvor 1750/123. Sociálna služba sa v komunitnom centre poskytuje ambulantnou aj terénnou formou, kapacita zariadenia je 85 osôb. Aktuálne v ňom pracujú traja pracovníci. V komunitnom centre sa okrem komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie fyzickej osobe ohrozenej sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu zotrávania v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby

  - a) poskytuje
    - základné sociálne poradenstvo,
    - pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
    - pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,
  - b) vykonáva preventívna aktivita,
  - c) zabezpečuje záujmová činnosť.

Vo Veľkej Lomnici nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Posudková činnosť

Obec Veľká Lomnica povinne zo zákona vykonáva (o.i.) posudkovú činnosť na účely poskytovania sociálnej služby. Táto činnosť pozostáva z lekárskej a zo sociálnej posudkovej činnosti. Cieľom posudkovej činnosti je zistiť odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a odkázanosť na poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti.

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva lekár na základe zmluvy s obcou. V rámci nej lekár hodnotí a posudzuje zdravotný stav a zmeny zdravotného stavu fyzickej osoby, ktorá podala obci žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Posudzujúci lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva zamestnanec obce (alebo iná osoba na základe zmluvnej spolupráce s obcou). V rámci nej sa posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby, jej rodinné prostredie a prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby v oblasti úkonov sebaobsluhy, úkonov starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivít.

Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, záujem o tie sociálne služby, na ktoré vydáva obec v rámci svojich kompetencií rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, je konštantný (zároveň však nie veľmi výrazný). Za ostatných 5 rokov vydala obec Veľká Lomnica 53 rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu, z čoho najviac rozhodnutí boli vydaných na sociálnu službu v zariadení pre seniorov (30).

Tabuľka 21: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Veľká Lomnica v období 2020-2024

Počet / rok	2020	2021	2022	2023	2024	SPOLU
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu	5	0	1	0	5	11
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení pre seniorov	7	4	7	8	4	30
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení opatrovateľskej služby	6	3	0	2	1	12
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v dennom stacionári		0	0	0	0	0
ROZHODNUTIA SPOLU:	18	7	8	10	10	53

Zdroj: Obecný úrad Veľká Lomnica

3.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Vo Veľkej Lomnici v čase spracovania tohto Komunitného plánu (zima 2024/2025) pôsobí jeden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý je zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja: nezisková organizácia **JESEŇ ŽIVOTA, n.o.** Občanom Veľkej Lomnice (ako aj iným obyvateľom) poskytuje viaceré sociálne služby – z toho až 4 sociálne služby sa poskytujú v zariadení Jeseň života na ul. Tatranská 189/51.

- **Zariadenie pre seniorov:** nachádza sa v spoločnej budove na ul. Tatranská 189/51. Kapacita zariadenia je 10 osôb, sociálna služba sa v ňom poskytuje pobytovou-ročnou formou.

V zariadení pre seniorov sa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov

- a) poskytuje
    - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
    - sociálne poradenstvo,
    - sociálna rehabilitácia,
    - ubytovanie,
    - stravovanie,
    - upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
    - osobné vybavenie,
  - b) utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí,
  - c) zabezpečuje záujmovú činnosť.
- **Zariadenie opatrovateľskej služby:** nachádza sa v spoločnej budove na ul. Tatranská 189/51. Kapacita zariadenia je 5 osôb, sociálna služba sa v ňom poskytuje pobytovou-ročnou formou. V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. V zariadení opatrovateľskej služby sa
    - a) poskytuje
      - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
      - sociálne poradenstvo,
      - sociálna rehabilitácia,
      - ubytovanie,
      - stravovanie,
      - upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
    - b) utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí.
  - **Špecializované zariadenie:** nachádza sa v spoločnej budove na ul. Tatranská 189/51. Kapacita zariadenia je 35 osôb, sociálna služba sa v ňom poskytuje pobytovou-ročnou formou. V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. V špecializovanom zariadení sa
    - a) poskytuje
      - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
      - sociálne poradenstvo,
      - sociálna rehabilitácia,
      - ubytovanie,
      - stravovanie,
      - upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
      - osobné vybavenie,
    - b) zabezpečuje
      - rozvoj pracovných zručností,
      - záujmovú činnosť,
    - c) utvárajú podmienky na
      - vzdelávanie,
      - úschovu cenných vecí.

- **Denný stacionár:** nachádza sa v spoločnej budove na ul. Tatranská 189/51. Kapacita zariadenia je 4 osoby, sociálna služba sa v ňom poskytuje ambulantnou formou. V dennom stacionári sa podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 tohto zákona a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa
  - a) poskytuje
    - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
    - sociálne poradenstvo,
    - sociálna rehabilitácia,
    - stravovanie,
  - b) zabezpečuje
    - rozvoj pracovných zručností,
    - záujmová činnosť.
- **Prepravná služba:** je to sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.
- **Opatrovateľská služba:** poskytovanie tejto služby má neverejný poskytovateľ zapísané pre okresy Poprad a Kežmarok. Bližšie informácie ohľadom opatrovateľskej služby sú popísané v kapitole „Verejní poskytovatelia sociálnych služieb“.

Priamo v obci nepôsobí žiaden iný neverejný poskytovateľ sociálnych služieb. Obyvatelia Veľkej Lomnice však v prípade potreby môžu využiť pomoc viacerých neverejných (ako aj verejných) poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Prešovského kraja alebo v regióne okresov Kežmarok a Poprad, príp. iného okresu v rámci Slovenska.

3.3 Aktivity obce Veľká Lomnica a iných subjektov na úseku sociálnej starostlivosti (mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách)

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Veľká Lomnica pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v školskom roku 2024/2025 je obec Veľká Lomnica osobitným príjemcom prídavku na 96 detí;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v čase spracovania tohto komunitného plánu bola obec Veľká Lomnica osobitným príjemcom dávky na 1 osobu;
- **dotácia na stravu seniorom a ŤZP osobám:** ide o finančnú pomoc osobám, ktoré patria medzi nízkopríjmové skupiny obyvateľstva; obec v roku 2025 aktuálne poskytuje dotáciu na stravu cca 130 seniorom a ŤZP osobám (poberateľom starobného dôchodku) v rôznej výške podľa veku seniora a toho, či ide zároveň aj o ŤZP osobu – a to vo výške buď 0,48 €, 1,09 € alebo 1,75 € na jeden obed;
- **donáška obedov seniorom a ŤZP osobám:** pomoc osobám, ktoré si nevedia zabezpečiť obed vlastnou cestou; Ide o službu spojenú s rozvozom stravy do domácností, ktorú obec na

požiadanie zabezpečuje imobilným osobám alebo osobám so zníženou schopnosťou pohybu; v roku 2025 poskytuje obec donášku obedov 133 osobám;

- **jednorazová dávka a nevyhnutná okamžitá pomoc občanovi v hmotnej núdzi** (podľa § 17 zákona o hmotnej núdzi): okamžitá pomoc občanom v krízových situáciách (napr. pri živelnej pohrome a pod.); v roku 2024 nebolo potrebné takúto dávku poskytnúť;
- **menšie obecné služby**: služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu mesačne využíva priemerne cca 30 dlhodobo nezamestnaných osôb;
- **miestne občianske a preventívne služby (MOaPS)** (bývalé rómske občianske hliadky, potom miestne občianske poriadkové služby; od r. 2023 sa nazývajú miestne občianske a preventívne služby, tzv. MOaPS): služba poskytovaná v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorej cieľom je (o. i.) zabezpečiť udržiavanie verejného poriadku a bezpečnosti v obci, podporovať komunitný rozvoj a znižovať trestnú činnosť v rámci protispoločenských konaní. Okrem hlavných cieľov sa v rámci spoločenského dialógu taktiež buduje vzťah medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom obce. V rámci tohto projektu získavajú v obci zamestnanie najmä príslušníci marginalizovaných rómskych komunít;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami**: aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote obce;
- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela**: obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane.

Okrem poskytovania vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne subjekty a organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmito sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asocíálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod. Z tohto hľadiska je pozitívnym momentom skutočnosť, že vo Veľkej Lomnici vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť viaceré subjekty a organizácie – okrem samotnej obce, ktorá počas roka organizuje viaceré kultúrno-spoločenské podujatia, je to napr. Klub dôchodcov, ktorý zabezpečuje rôzne spoločenské aktivity pre dôchodcov počas kalendárneho roka, Slovenský Červený kríž, ktorý organizuje odbory krvi, Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, vyvíjajúca rôzne aktivity a príležitostne organizujúca kultúrno-spoločenské podujatia pre svojich členov, futbalový klub FK Veľká Lomnica, ktorý miestnym obyvateľom poskytuje možnosť vykonávania športových aktivít (futbal), folklórne súbory Podtatranček, Lomničan, Lomničanik a Galganecka, ktoré obyvateľom obce poskytujú možnosti sebarealizácie v oblasti folklóru, alebo tiež rôzne ďalšie záujmové spolky a združenia.

Vo Veľkej Lomnici vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť aj ďalšie subjekty a organizácie. V sociálnej a zdravotnej oblasti možno za najvýznamnejšie, ktoré pracujú priamo s komunitou Rómov, považovať najmä občianske združenie Cesta von, o.z. so svojimi projektmi Omama a Zebra klub a neziskovú organizáciu Zdravé komunity, n.o.:

- **Projekt Omama** združenia Cesta von napomáha ľuďom uviaznutým v chudobe postaviť sa na vlastné nohy, získať prácu a dôstojný život. V rámci tohto projektu pôsobia omamy priamo v rodinách príslušníkov MRK, ktorí žijú v lokalitách generačne reprodukovanej chudoby. V rámci pomoci omám sa u sociálne odkázaných ľudí rozvíja najmä potenciál, vedomosti, zručnosti a postoje týchto osôb, a to od raného detstva po starobu (www.cestavon.sk).
- **Projekt Zebra klub** združenia Cesta von sa zameriava na deti a mladých ľudí z chudobných osád v tínedžerskom veku 11 až 19 rokov. V rámci tohto projektu sa rozvíjajú ich životné postoje, zručnosti a osobné zdroje. Tínedžeri sa posilňujú, aby uspeli vo vzdelávaní, sú zapájaní do športových aktivít, rozvíjajú sa ich talenty a sú sprevádzaní na ceste k dospelosti. Pod vedením rómskych lídrov sa realizujú aktivity v stimulujúcom a bezpečnom prostredí Zebra klubu (www.cestavon.sk). V obci sa Zebra klub nachádza na ul. Jilemnického.
- Príspevková organizácia **Zdravé regióny** sa prostredníctvom svojich asistentov a koordinátorov zameriava na osvetovú činnosť v oblasti zdravia u osôb, ktoré žijú vo veľmi zlých hygienických podmienkach. Životné podmienky spolu s nízkym zdravotným uvedomením obyvateľov osád totižto zvyšujú výskyt ohnisk infekčných a iných ochorení, čo má priamy dopad na zlý zdravotný stav obyvateľov rómskych komunít. Osvetári organizácie Zdravé regióny prostredníctvom svojho programu Zdravé komunity (o.i.) pomáhajú zvyšovať pocit zodpovednosti u segregovaných Rómov za svoj zdravotný stav. Ich činnosťou sa už (v celoslovenskom meradle) podarilo odhaliť zdroje tuberkulózy, svrabu či žltacku. Asistenti osvetu zdravia pôsobia aj vo Veľkej Lomnici, miestnym vylúčeným komunitám okrem samotnej osvetovej činnosti napomáhajú čeliť najväčším zdravotným rizikám, ktoré sú v rómskych osadách štandardne prítomné – ako je napr. pohryznutie hlodavcami, prítomnosť švábov, ploštíc, vši a pod. (www.zdraveregiony.sk).

3.4 Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov obce je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v obci môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstaviteľov samosprávy a vyjadrenia samotných obyvateľov.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby sa obec bude orientovať na:

- účinný, efektívny a komplexný systém poskytovania sociálnych služieb, sociálnej pomoci a podporných služieb z úrovne samosprávy,
- rozšírenie formy sociálnych a podporných služieb podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov našej obce,
- podporu poskytovania existujúcich sociálnych služieb,
- podporu výstavby domov a bytov,
- postupné odstránenie bariér v obci (na verejných priestranstvách, v rámci úradov a inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života),
- elimináciu negatívnych sociálno-patologických javov v dôsledku neefektívneho využívania voľného času,
- zapojenie čo najviac detí do predškolskej výchovy,
- znižovanie počtu žiakov bez ukončeného vzdelania na ZŠ,

- funkčný systém osvetvy a motivácie pre vzdelanie a pokračovanie v štúdiu,
- zvýšenie zaangažovanosti verejnosti, ale aj ŤZP občanov so zdravotnými obmedzeniami na eliminácii sociálnej vylúčenosti obyvateľov obce z dôvodu zdravotných obmedzení.

Z analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov obce vyplývajú nasledovné skutočnosti:

Tabuľka 22: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce

Cieľová skupina	Druh požadovanej soc. služby ¹	Forma požadovanej soc. služby ²	Požad. soc. služba je v obci zabezpečená dostatočnou kapacitou (A/N)	Ak soc. služba nie je zabezpečená, kvantifikácia navýšenia potrebnej kapacity
Seniori	C 1.2	pob.-ročná	A	-
	C 1.7	ambulantná	A	-
	C 2	terénna	A	-
	C 3	-	A	-
ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	C 1.3	pob.-ročná	A	-
	C 1.6	pob.-ročná	A	-
Deti, mládež a rodina	-	-	-	-
Neprispôsobiví občania	A 2.3	ambulantná, terénna	A	-

¹ číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

² jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

Zdroj: vlastné spracovanie

4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V predchádzajúcej časti dokumentu boli analyzované rôzne aspekty, spojené so sociálnou sférou, sociálnou starostlivosťou a sociálnymi službami v obci Veľká Lomnica (ako napr. demografické východiská, štruktúra uchádzačov o zamestnanie, oblasť školstva, podmienky bývania v obci a pod.). Z vykonanej analýzy vyplynuli rôzne špecifické problémy v obci Veľká Lomnica, na ktoré je v nasledujúcom období potrebné sa zamerať.

4.1 Cieľové skupiny

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Doterajšia analytická fáza komunitného plánovania (vrátane dotazníkového prieskumu) boli zamerané na zistenie demografickej štruktúry obyvateľstva obce, aktuálneho stavu poskytovania sociálnych služieb a ďalších sociálnych aktivít, ako aj na zistenie potrieb obyvateľov obce na úseku sociálnej starostlivosti. Po zhrnutí a analýze všetkých relevantných podkladov a po špecifikácii problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním.**

4.2 Ciele a priority, doplnkové opatrenia

Dôležitou súčasťou komunitného plánovania je zadefinovanie cieľov a priorít, ktoré sú špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Ciele a priority, zadefinované v záujme rozvoja sociálnych služieb a uvedené v nasledujúcej tabuľke, boli samosprávou obce skoncipované na základe analýzy aktuálnej sociálnej situácie v obci, vykonanej v čase spracovania tohto komunitného plánu. V budúcnosti sa však sociálna situácia v obci môže zmeniť a môže sa stať, že sa zmenia aj požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb. Z tohto dôvodu je potrebné uviesť, že **samospráva našej obce plánuje v budúcnosti v prípade potreby poskytovať, príp. zabezpečovať alebo spolupracovať pri zabezpečovaní aj iných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách** (teda nielen tých, ktoré sú výslovne uvedené v nasledujúcej tabuľke).

Ďalej považujeme za potrebné upozorniť na skutočnosť, že obyvatelia našej obce môžu v prípade záujmu a splnenia konkrétnych podmienok využiť služby ktoréhokoľvek poskytovateľa sociálnych služieb na území kraja (príp. iného kraja). Prijímať sociálnu službu teda nemusia len na území našej obce, ale aj na území inej obce/mesta. Z tohto dôvodu je **strategickým záujmom samosprávy obce podľa aktuálnych možností a podmienok podporovať aj tých poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí svoje služby poskytujú našim obyvateľom v inej obci** (bez ohľadu na skutočnosť, či títo poskytovatelia sú v tomto komunitnom pláne konkrétne spomenutí alebo nie – nedokážeme totižto predpovedať, ktorí poskytovatelia budú svoje služby poskytovať našim obyvateľom v budúcnosti).

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb v našej obci pre roky 2025-2031 sú nasledovné:

Tabuľka 23: Ciele a priority rozvoja podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb a určenia finančných podmienok

GLOBALNY CIEL Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné sociálne služby s orientáciou na ich potreby a preferencie						
Cieľová skupina	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Ciele	Priority	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby	Určenie finančných podmienok (potenciálne zdroje financovania)
Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním	Terénna sociálna služba krízovej intervencie (A 1)	terénna	Vyhľadať, zachytiť a poskytnúť pomoc každej osobe na území obce, ktorá takúto službu potrebuje	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4 pracovníci TSP	Obec, SR, EŠIF
Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním; deti a mládež	Komunitné centrum (A 2.3)	ambulantná	Poskytovať soc. službu prijímateľom na úrovni maximálnej nožnej kapacity	Integrácia do spoločenského života	85	Obec, SR, EŠIF, prijímatelia
Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním; deti a mládež	Komunitné centrum (A 2.3)	terénna	Zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby aj terénnou formou	Integrácia do spoločenského života	-	Obec, SR, EŠIF, prijímatelia
Seniori	Zariadenie pre seniorov (C 1.2)	pobytová-ročná	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Starostlivosť o človeka	10	Neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia

Seniori + ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	Zariadenie opatrovateľskej služby (C 1.3)	pobytová-ročná	Poskytnúť potrebnú sociálnu službu každej osobe, ktorej opatrovateľská služba nemôže byť poskytnutá v jej prirodzenom domácom prostredí	Starostlivosť o človeka	5	Neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia
ŤZP osoby	Špecializované zariadenie (C 1.6)	pobytová ročná alebo týždenná; ambulatná	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Starostlivosť o človeka	35	Neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia
Seniori + ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	Denný stacionár (C 1.7)	ambulantná	Zabezpečiť pomoc osobám, odkázaným na poskytovanie služby len na určitý čas počas dňa	Starostlivosť o človeka	4	Neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia
Seniori + ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	Domáca opatrovateľská služba (C 2)	terénna	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Starostlivosť o človeka	1	Obec, neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia
Seniori + ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	Prepravná služba (C 3)	terénna	Zjednodušiť osobám odkázaným na pomoc inej osoby prepravu	Starostlivosť o človeka	-	Neverejný poskytovateľ, SR, EŠIF, prijímatelia

Zdroj: vlastné spracovanie

V záujme kvalitného a efektívneho monitorovania a vyhodnocovania stanovených cieľov pri poskytovaní sociálnych služieb zadefinovala samospráva obce nasledovné merateľné ukazovatele:

Tabuľka 24: Určenie merateľných ukazovateľov na zhodnotenie plnenia cieľov

Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľ	Merateľný ukazovateľ	Hodnota	Východisková hodnota (2025)	Plánovaná hodnota	
						2028	2031
Terénna sociálna služba krízovej intervencie (A 1)	terénna	Vyhľadať, zachytiť a poskytnúť pomoc každej osobe na území obce, ktorá takúto službu potrebuje	Podiel obyvateľov, ktorým bola služba poskytnutá, na celkovom počte obyvateľov, ktorí o danú službu požiadali	%	100	100	100
Komunitné centrum (A 2.3)	ambulantná	Poskytovať soc. službu prijímateľom na úrovni maximálne možnej kapacity	Počet prijímateľov sociálnej služby v jednom čase	Počet	85	85	85
Komunitné centrum (A 2.3)	terénna	Zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby aj terénnou formou	Počet prijímateľov sociálnej služby v jednom čase	Počet	20	25	30
Zariadenie pre seniorov (C 1.2)	pobytová-ročná	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Podiel prijímateľov umiestnených v zariadení na celkovom počte osôb, ktoré o túto službu požiadali (platí pre osoby s trv. pobytom v obci)	%	100	100	100
Zariadenie opatrovateľskej služby (C 1.3)	pobytová-ročná	Poskytnúť opatrovateľskú službu každej osobe, ktorej táto služba nemôže byť poskytnutá v jej prirodzenom domácom prostredí	Podiel prijímateľov umiestnených v zariadení na celkovom počte osôb, ktoré o túto službu požiadali (platí pre osoby s trv. pobytom v obci)	%	100	100	100

Špecializované zariadenie (C 1.6)	pobytová ročná alebo týždenná; ambulantná	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Podiel prijímateľov umiestnených v zariadení na celkovom počte osôb, ktoré o túto službu požiadali (platí pre osoby s trv. pobytom v obci)	%	100	100	100
Denný stacionár (C 1.7)	ambulantná	Zabezpečiť pomoc osobám, odkázaným na poskytovanie služby len na určitý čas počas dňa	Počet prijímateľov sociálnej služby v jednom čase	Počet	4	4	4
Domáca opatrovateľská služba (C 2)	terénna	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Podiel prijímateľov spokojných s kvalitou poskytovanej sociálnej služby (merané prieskumom spokojnosti prijímateľov)	%	75	90	100
Prepravná služba (C 3)	terénna	Zjednodušiť osobám odkázaným na pomoc inej osoby prepravu	Podiel prepravených osôb na celkovom počte osôb, ktoré o túto službu požiadali	Podiel	100	100	100

Zdroj: vlastné spracovanie

Zohľadnenie miestnych špecifik a potrieb obyvateľov (fyzických osôb) v oblasti sociálnych služieb týkajúcich sa opatrovateľskej služby poskytovanej v územnom obvode obce vrátane doplnenia definície potrieb dôležitých pre rozvoj sociálnych služieb

- na základe monitoringu potrieb obyvateľov v oblasti opatrovateľskej služby bolo zistené, že niektoré osoby majú už dnes problém s mobilitou, ktorý sa pravdepodobne bude časom zväčšovať. Rovnako tu existuje predpoklad postupne sa zhoršujúceho zdravia u seniorov nadobúdaním vyššieho veku. V tejto súvislosti obec eviduje zvyšujúci sa tlak na poskytovanie opatrovateľskej služby väčšiemu počtu osôb a bude sa snažiť zabezpečiť dostatočnú kapacitu na to, aby mohla byť táto služba poskytovaná obcou každému záujemcovi.

Veľmi významnou súčasťou komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmito sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklommi k užívaniu návykových látok a pod.

V tejto súvislosti si samospráva obce Veľká Lomnica, okrem poskytovania vyššie uvedených sociálnych služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zdefinovala aj viaceré **doplnkové aktivity**, ktoré sa už síce nevykonávajú podľa zákona o sociálnych službách, avšak ich cieľom je napomáhať cieľovým skupinám v ich sociálnej inklúzii, predchádzať vzniku alebo zhoršeniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáhať riešeniu miestnych sociálnych problémov. Jednotlivé doplnkové aktivity sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnej pomoci, aby ich mohol využívať čo najširší okruh obyvateľov obce.

Tabuľka 25: Doplnkové aktivity stratégie rozvoja

Cieľová skupina	Doplnkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Seniori	1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	1.2 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	1.3 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	1.4 Poskytovanie dotácií na stravu a poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti seniorom a ŤZP osobám	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	1.5 Podpora činnosti Klubu dôchodcov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec

	1.6 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
Cieľová skupina	Doplnkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami	2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
Cieľová skupina	Doplnkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia	3.1 Skvalitnenie a rozšírenie počtu športovísk a detských ihrísk v obci	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	3.4 Výstavba Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS)	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	3.5 Výstavba nového pavilónu materskej školy	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, SR, Plán obnovy

	3.6 Výstavba nového pavilónu základnej školy	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, SR, Plán obnovy
Cieľová skupina	Doplnkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním	4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb a ďalších nástrojov AOTP	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	4.4 Zapájanie sa do projektov MOaPS	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, SR, EŠIF
	4.5 Realizácia projektu jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ) v osade Nový Dvor	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, SR, EŠIF
	4.6 Podpora legálnej výstavby domov a bytov pre príslušníkov MRK	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, SR, EŠIF, iné organizácie

	4.7 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú príslušníci sociálne vylúčených komunít, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním (napr. Cesta von, Zdravé regióny a iné)	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí príslušná organizácia, eventuálne obec Potenciálne zdroje financovania: príslušná organizácia, obec, SR, EŠIF
--	--	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem vyššie uvedených doplnkových aktivít, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď predchádzajúca tabuľka), si samospráva obce zdefinovala aj spoločné, prierezové aktivity, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú komunitný rozvoj.

Ide o nasledovné **prierezové aktivity**:

- *dohľad nad nesvojprávnymi občanmi* (v spolupráci so štátnou správou)
- *pomoc v krízových situáciách* (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- *podpora záujmovej činnosti v obci* (krúžková činnosť, klubová činnosť, rôzna iná záujmová činnosť podľa potreby...)
- *výkon inštitútu osobitného príjemcu* (v spolupráci so štátnou správou).

5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mimoriadne dôležitým bodom v záujme efektívneho naplňovania zadefinovaných cieľov, priorít a doplnkových opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

5.1 Harmonogram realizácie komunitného plánu vrátane určenia finančných podmienok

Komunitný plán plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Tabuľka 26: Harmonogram realizácie sociálnych služieb s určením kapacity sociálnych služieb, personálnych a prevádzkových podmienok

			Rok plánovanej realizácie													
			2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Určenie personálnych a prevádzkových podmienok	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²
Terénna sociálna služba krízovej intervencie (A 1)	terénna	Pers. podm.: obec zabezpečí osoby na prevádzkovanie služby Prev. podm.: službu bude prevádzkovať obec vlastnými a inými zdrojmi	1+2	1	1+2	1	2+2	0	2+2	0	2+2	0	2+2	0	2+2	0

Komunitné centrum (A 2.3)	ambulantná	Pers. podm.: obec zabezpečí osoby na prevádzkovanie služby Prev. podm.: službu bude prevádzkovať obec vlastnými a inými zdrojmi	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0
Komunitné centrum (A 2.3)	terénna	Pers. podm.: obec zabezpečí osoby na prevádzkovanie služby Prev. podm.: službu bude prevádzkovať obec vlastnými a inými zdrojmi	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0
Zariadenie pre seniorov (C 1.2)	pobytová-ročná	Pers. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ Prev. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ	10	0	10	0	10	0	10	0	10	0	10	0	10	0
Zariadenie opatrovateľskej služby (C 1.3)	pobytová-ročná	Pers. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ Prev. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0
Špecializované zariadenie (C 1.6)	pobytová ročná alebo týždenná; ambulantná	Pers. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ	35	0	35	0	35	0	35	0	35	0	35	0	35	0

		Prev. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ														
Denný stacionár (C 1.7)	ambulantná	Pers. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ Prev. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0
Domáca opatrovateľská služba (C 2)	terénna	Pers. podm.: obec zabezpečí osoby na prevádzkovanie služby Prev. podm.: službu bude prevádzkovať obec vlastnými a inými zdrojmi	1	1	1	1	2	0	2	0	2	0	2	1	3	0
Prepravná služba (C 3)	terénna	Pers. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ Prev. podm.: zabezpečí neverej. poskytovateľ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Vysvetlivky:

Rok s farebne vyplnenou bunkou: daná sociálna služba sa v danom roku **PLÁNUJE** realizovať

Rok s bunkou bez farebného vyplnenia: daná sociálna služba sa v danom roku realizovať **NEPLÁNUJE**

¹ EK – existujúca kapacita v danom roku

² PN – potreba navýšenia kapacity v danom roku

Zdroj: vlastné spracovanie

Personálne, prevádzkové, organizačné a finančné podmienky nevyhnutné pre poskytovanie sociálnych služieb budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
  - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
  - › dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- Vyšší územný celok
  - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
  - › dotačná schéma
- Iné zdroje
  - › grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

V nasledujúcej tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na poskytovanie sociálnych služieb** (odhad predpokladanej výšky zdrojov z rozpočtu obce, potrebných na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení).

Tabuľka 27: Predpokladané finančné náklady obce na poskytovanie sociálnych služieb

Druh sociálnej služby	Predpokladané finančné náklady (tis. €)							Náklady spolu (tis. €)
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Terénna sociálna služba krízovej intervencie	113,0	113,0	150,0	150,0	152,0	152,0	154,0	984,0
Komunitné centrum (ambulantná)	126,0	127,0	127,0	128,0	128,0	130,0	130,0	896,0
Komunitné centrum (terénna)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zariadenie pre seniorov	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	3,5

Zariadenie opatrovateľskej služby	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4
Špecializované zariadenie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Denný stacionár	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Domáca opatrovateľská služba	22,0	22,0	22,2	22,2	22,4	22,5	22,5	155,8
Prepravná služba	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Všetky sociálne služby spolu:								2 040,7

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrh

V nasledujúcej tabuľke je uvedená **predpokladaná výška finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie** potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb v jednotlivých rokoch **podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálne služby v územnom obvode obce**. Tabuľka sa týka len sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Tabuľka 28: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb

Poskytovateľ	Druh soc. služby	Forma soc. služby	Existujúca kapacita	Počet prijímateľov soc. služby v súčasnosti	Príspevok obce na financovanie / spolufinancovanie soc. služby		Potreba navýšenia kapacity (o koľko v danom roku)							
					Prispieva obec na túto soc. službu (A/N)?	Ak áno, výška ročného príspevku (€)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Obec v súčasnosti neprispieva žiadnemu poskytovateľovi sociálnych služieb a nevie ani predpovedať, komu a či vôbec bude prispievať v budúcnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na realizáciu doplnkových opatrení**. Zadefinované doplnkové opatrenia plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu a s nasledovnými nákladmi:

Tabuľka 29: Harmonogram realizácie doplnkových aktivít vrátane predpokladaných finančných nákladov na ich realizáciu

Doplnková aktivita (názov)	Rok plánovanej realizácie doplnkovej aktivity							Náklady spolu (tis. €)
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Cieľová skupina: Seniori								
1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	35,0
1.2 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	3,0				10,0			13,0
1.3 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	0,5		0,5		0,8		0,8	2,6
1.4 Poskytovanie dotácií na stravu a poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti seniorom a ŤZP osobám	30,0	30,0	30,0	31,0	31,0	32,0	32,0	216,0
1.5 Podpora činnosti Klubu dôchodcov	9,0	9,0	9,5	9,5	9,8	10,0	10,0	66,8
1.6 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	0,3		0,3		0,5		0,5	1,6
Cieľová skupina spolu:								335,0

Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami								
2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2,1
2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	2,0	3,0						5,0
Cieľová skupina spolu:								7,1
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia								
3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	10,0		100,0		50,0		20,0	180,0
3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	70,0
3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	140,0
3.4 Výstavba Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS)		1 500,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	1 600,0
3.5 Výstavba nového pavilónu materskej školy	200,0	500,0	500,0	300,0				1 500,0
3.6 Výstavba nového pavilónu základnej školy	500,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0				3 500,0
Cieľová skupina spolu:								6 990,0

Cieľová skupina: Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním								
4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2,1
4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4
4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb a ďalších nástrojov AOTP	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	14,0
4.4 Zapájanie sa do projektov MOaPS	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	700,0
4.5 Realizácia projektu jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ) v osade Nový Dvor		150,0	150,0	200,0				500,0
4.6 Podpora legálnej výstavby domov a bytov pre príslušníkov MRK	5,0	5,0	10,0	10,0	10,0	15,0	15,0	70,0
4.7 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním (napr. Cesta von, Zdravé regióny a iné)	1,0	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0	16,0
Cieľová skupina spolu:								1 303,5
Všetky doplnkové aktivity spolu:								8 635,6

Vysvetlivky:

Rok s farebne vyplnenou bunkou: doplnková aktivita sa v danom roku PLÁNUJE realizovať

Rok s bunkou bez farebného vyplnenia: doplnková aktivita sa v danom roku realizovať NEPLÁNUJE

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Monitoring plnenia a spôsob každoročného vyhodnocovania komunitného plánu, vrátane podmienok a spôsobu jeho zmeny a aktualizácie

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti napĺňania stanovených cieľov. K efektívnosti implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva obce v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných cieľov a priorít. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo monitorovaciu správu prerokuje, posúdi stav plnenia cieľov a priorít a v prípade potreby navrhne zmeny. Navrhovať zmeny v komunitnom pláne môže aj starosta obce, resp. poverení zamestnanci obce. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v obecnom zastupiteľstve. Každá zmena bude očíslovaná vo forme vzostupne číslovaných písomných dodatkov.

Návrh

ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov obce.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v obci. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom obce, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán je zároveň úzko prepojený a nadväzuje na strategický dokument obce – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Oproti PHSR, ktorý sa komplexne zaoberá problematikou budúceho rozvoja obce, sa komunitný plán v oveľa väčšej miere detailu ako PHSR zameriava na sociálnu oblasť. Analyzuje a definuje stratégiu jednak pre sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách, ale aj iné aktivity, bezprostredne súvisiace so sociálnou sférou. Jeho ambíciou je definovať zámery obce v sociálnej oblasti tak, aby boli čo najviac realistické a realizovateľné. S tým súvisí aj čo možno najefektívnejšie využitie dostupných finančných prostriedkov obce, ako aj uchádzanie sa o finančné prostriedky z externých zdrojov (napr. európske štrukturálne a investičné fondy, štátne dotácie a pod.). Obec Veľká Lomnica pripravila a schválila tento komunitný plán sociálnych služieb so zameraním na vybrané cieľové skupiny obyvateľov. Pre tieto cieľové skupiny sú navrhnuté niektoré opatrenia/projekty/aktivity, ktorých realizáciou dôjde k výraznejšiemu skvalitneniu sociálnej sféry v obci.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

PRÍLOHY

Zoznam informačných zdrojov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021): Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030.

Atlasy rómskych komunit 2004, 2013 a 2019

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica 2023-2027

Register poskytovateľov sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji

Štatistický úrad Slovenskej republiky, databáza DATAcube

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

www.velkalomnica.sk

Návrh